

**RAPORT Z WIZYTACJI
(profil ogólnoakademicki)**

**dokonanej w dniach 30 listopada - 1 grudnia 2017 r.
na kierunku „biologia człowieka” prowadzonym
na Wydziale Biologii i Hodowli Zwierząt
Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu**

Warszawa, 2018

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o procesie oceny	4
2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku	5
3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej	6
4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej.....	7
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	7
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1	7
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	15
Dobre praktyki	16
Zalecenia	16
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	17
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2.....	17
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	31
Dobre praktyki	32
Zalecenia	33
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.....	34
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3.....	34
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	38
Dobre praktyki	39
Zalecenia	39
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	39
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4.....	39
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	41
Dobre praktyki	41
Zalecenia	41
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	41
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5.....	41
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	42
Dobre praktyki	42
Zalecenia	43
Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia.....	43
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6.....	43
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	43

Dobre praktyki	44
Zalecenia	44
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	44
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7.....	44
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	46
Dobre praktyki	47
Zalecenia	47
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia.....	47
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8.....	47
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	51
Dobre praktyki	51
Zalecenia	51
8. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny.....	52
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia ..	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 4. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego)	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 5. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy nie mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego)	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 6. Wykaz modułów zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 7. Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: **prof. dr hab. Anita Franczak, członek PKA**

Członkowie:

1. dr hab. Bożena Witek - ekspert PKA

2. dr hab. Justyna Rogalska - ekspert PKA

3. mgr Agnieszka Socha -Woźniak - ekspert ds. postępowania oceniającego

4. Agnieszka Kowalczyk - ekspert ds. studenckich

1.2. Informacja o procesie oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku „biologia człowieka” prowadzonym na Wydziale Biologii i Hodowli Zwierząt Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu przeprowadzona została z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2017/2018. Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na powyższym kierunku studiów.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu wizytującego został opracowany po zapoznaniu się z przedłożonym przez Uczelnię raportem samooceny oraz na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, spotkań i rozmów z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami i studentami ocenianego kierunku, hospitacji zajęć, przeglądu infrastruktury dydaktycznej oraz oceny losowo wybranych prac etapowych i dyplomowych. Władze Uczelni i Wydziału stworzyły bardzo dobre warunki do pracy Zespołu wizytującego.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku

Nazwa kierunku studiów	Biologia człowieka
Poziom kształcenia (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	I stopnia
Profil kształcenia	ogólnoakademicki
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek (w przypadku, gdy kierunek został przyporządkowany do więcej niż jednego obszaru kształcenia należy podać procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z tych obszarów w liczbie punktów ECTS przewidzianej w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia)	obszar nauk przyrodniczych
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku (zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 8 sierpnia 2011 w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych, Dz.U. 2011 nr 179 poz. 1065)	dziedzina nauk biologicznych, dyscyplina naukowa biologia
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	6 sem., 180 pkt. ECTS
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	brak
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	licencjat
Liczba nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego	12
Liczba studentów kierunku	230
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów	2284

3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa / Negatywna
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	w pełni
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	w pełni
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	w pełni
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	w pełni
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	w pełni
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	w pełni
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	w pełni
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia	w pełni

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe argumenty i informacje oraz syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli 1.

Tabela 1

Kryterium	Ocena spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny	

¹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów kształcenia różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

1.1. Koncepcja kształcenia

1.2. Badania naukowe w dziedzinie / dziedzinach nauki / sztuki związanej / związanych z kierunkiem studiów

1.3. Efekty kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

1.1. Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu (UPWr) jest jedną z najlepszych uczelni specjalistycznych w Polsce. Misję i strategię rozwoju Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu określa dokument „Strategia rozwoju Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu na lata 2016-2020”. Koncepcja kształcenia na kierunku biologia człowieka jest zgodna z misją i strategią rozwoju UPWr. Wydział wypełnia misję Uniwersytetu w zakresie: kształcenia studentów i prowadzenia badań naukowych oraz podejmowania wszechstronnych działań na rzecz wykorzystania, przekształcania, ochrony zasobów przyrody i środowiska naturalnego oraz zapewnienia wysokiej jakości życia człowieka. W opinii Zespołu Oceniającego PKA (ZO PKA), w celu wspierania misji Uniwersytetu w zakresie kształcenia i prowadzenia badań naukowych, koncepcja kształcenia na kierunku biologia człowieka powinna w sposób bardziej wyrazisty uwzględniać proces umiędzynarodowienia kierunku. Studenci wizytowanego kierunku studiów mają możliwość uczestniczenia w wymianach zagranicznych i stażach w ramach programu Erasmus+, a status KNOW Jednostki pozwala realizować krótkoterminowe pobyty badawcze pracowników, studentów i doktorantów w jednostkach zagranicznych. Pozwala to na realizację części koncepcji kształcenia związanej z procesem umiędzynarodawiania i należy z tych możliwości w pełni korzystać.

Zgodnie ze „Strategią Rozwoju Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt UPWr” zadania przeznaczone do realizacji w latach 2016-2020 podzielono na trzy główne, wzajemnie uzupełniające się kierunki: dydaktykę (kształcenie), badania naukowe oraz współpracę (głównie z regionem dolnośląskim i opolskim oraz gospodarką narodową). Podstawowym celem Wydziału w zakresie kształcenia i wychowania jest przekazanie przyszłym absolwentom nowoczesnej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz ich twórczego stosowania w praktyce. Strategia Wydziału ma na celu zapewnienie wysokiego poziomu kształcenia na prowadzonych kierunkach studiów, w tym na kierunku biologia człowieka.

Koncepcja programu kształcenia jest zgodna z polityką jakości obowiązującą na Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu, a jego realizacja podlega kontroli Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia (USZJK), którego zadania określone zostały w Zarządzeniu nr 89/2016 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu z dnia 30 sierpnia 2016 roku. Zadania USZJK obejmują: ocenę i analizę procesu kształcenia; monitorowanie realizacji osiągniętych efektów kształcenia; ocenę zgodności kierunków studiów z misją uczelni; ocenę i analizę zajęć dydaktycznych i prowadzącego zajęcia na studiach

wszystkich stopni; analizę opinii absolwentów o odbytych studiach i analizę karier zawodowych absolwentów; analizę opinii pracodawców o absolwentach, jak również ocenę mobilności studentów. Na podkreślenie zasługuje systematyczne doskonalenie USZJK, zarówno pod kątem zadań, jak i dokumentów weryfikujących jakość kształcenia w Uczelni. Od roku akademickiego 2017/2018 wprowadzono zmiany w strukturze organizacyjnej i zadaniach komisji na poszczególnych szczeblach (Zarządzenie Rektora nr 145/2017 z dnia 25 września 2017 r. w sprawie funkcjonowania USZJK na UPWr). Rozwiązano działające do tej pory w ramach wydziałów Komisje ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia (ZJK), a na ich miejsce powołano kierunkowe Komisje Wydziałowe ds. ZJK, za których działalność odpowiedzialni są prodziekani ds. danego kierunku. Jednym z już widocznych efektów działania Komisji było wprowadzenie na wniosek studentów ocenianego kierunku przedmiotu „Preparatyka zwierząt”. Usprawniono również system ankietyzacyjny. W najbliższym czasie Uczelnia planuje pełne wdrożenie systemu USOSweb do obsługi studentów, w tym również procesu ankietyzacji. Obecnie system nie jest w pełni funkcjonalny, a studenci zgłaszali szereg uwag do jego działania. Podczas wizytacji ZO PKA ustalił, że Władze Uczelni są świadome tych problemów. Zapewniono, że w krótkim czasie system USOS będzie spełniał swoją funkcję prawidłowo.

Organizacja procesu kształcenia na ocenianym kierunku jest poprawna i składa się na logicznie zaplanowaną całość. Jej spójność z celami strategicznymi Wydziału zapewniana jest dodatkowo przez pełne wdrożenie Krajowych Ram Kwalifikacji i Polskiej Ramy Kwalifikacji, wdrożenie procedur kontrolujących proces dydaktyczny, system oceny nauczycieli i zajęć przez studentów, hospitację zajęć, doskonalenie jakości kształcenia dzięki działaniu wydziałowego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Ustalono, że treści kształcenia na ocenianym kierunku ulegają stałej modyfikacji z uwzględnieniem sugestii i opinii interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych. Przedmioty oferowane na kierunku biologia człowieka są ukierunkowane na zdobywanie przez studentów wiedzy i umiejętności potrzebnych do wykonywania pracy zawodowej. Osiąganie tego celu umożliwiają również praktyki studenckie, realizowane przez studentów ocenianego kierunku w wymiarze 160 h.

Koncepcja kształcenia zakłada wsparcie procesu dydaktycznego odpowiednią do potrzeb aparaturą laboratoryjną, umożliwiającą realizację wszystkich zakładanych efektów kształcenia. Obecna infrastruktura dydaktyczno-naukowa i doświadczenie kadry Wydziału umożliwiają studentom nabywanie kompetencji docenianych przez pracodawców, np. prowadzenie prac archeologicznych, umiejętność opieki nad zwierzętami w ogrodach zoologicznych lub zasad obowiązujących w muzealnictwie przyrodniczym. Natomiast ważnym kierunkiem zmierzającym do poprawy koncepcji i jakości kształcenia na ocenianym kierunku, w opinii ZO PKA, byłoby zapewnienie studentom (w większym niż dotychczas wymiarze) możliwości zdobycia umiejętności obsługi skomplikowanej aparatury badawczej, specjalistycznego sprzętu i znajomości specyfiki pracy laboratoryjnej, które są bardzo ważne w dynamicznie rozwijającej się dziedzinie nauk biologicznych. Powyższe elementy powinna zawierać zmodyfikowana koncepcja kształcenia.

Plany rozwoju ocenianego kierunku uwzględniają współczesne tendencje zmian w naukach biologicznych i są ukierunkowane na stworzenie studentom warunków do zdobywania pogłębionej wiedzy w tym zakresie. Świadczy o tym intensywny rozwój Katedry Biologii Eksperymentalnej, której potencjał w opinii ZO PKA nie jest jeszcze w pełni wykorzystany. Należy podjąć działania pozwalające studentom ocenianego kierunku na

realizację większej liczby zajęć dydaktycznych w w/w katedrze, której wyposażenie oraz kadra pozwalają na wprowadzenie zaawansowanych treści kształcenia.

Plany rozwoju kierunku biologia człowieka uwzględniają zmiany zachodzące w dziedzinie i dyscyplinie, z której kierunek się wywodzi. W opinii ZO PKA proponowane przedmioty i treści programowe powinny jednak w większym zakresie uwzględniać nowe trendy w dziedzinie nauk biologicznych, w tym związane ze stosowaniem współczesnych metod molekularnych. Należy jednak podkreślić znaczący postęp Jednostki w kształtowaniu programu studiów na kierunku biologia człowieka – w każdym roku dokonywano walidacji programu i wprowadzano modyfikacje, polegające m.in. na rozszerzeniu oferty przedmiotów oraz uzupełnianiu treści kształcenia zgodnie z sugestiami interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Efektem tej pracy jest zdecydowana poprawa programu studiów kierunku biologia człowieka, który obowiązuje od roku akademickiego 2017/2018. Pod uwagę wzięto również potrzeby rynku pracy, np. poprzez zwiększanie liczby godzin praktyk zawodowych, a także nacisk na ich właściwe przygotowanie, tak aby spełnione były oczekiwania podmiotów gospodarczych, reprezentowanych przez interesariuszy zewnętrznych zasiadających w Wydziałowej Radzie Biznesu.

W opinii ZO PKA przynależność Wydziału do Konsorcjum Wrocławskie Centrum Biotechnologii, które specjalizuje się w badaniach w dziedzinie biotechnologii, żywności funkcjonalnej, innowacyjnych technologii oraz badań nad naturalnymi biosubstancjami w prewencji i terapii chorób cywilizacyjnych, a także w zakresie biotechnologii czerwonej – medycznej oraz żółtej – żywienie i pasze, jest dla Wydziału szansą i powinna być bardziej wykorzystana do kształtowania profilu kształcenia na kierunku biologia człowieka.

Zaplecze dydaktyczne Wydziału wykorzystywane w celu prowadzenia kierunku biologia człowieka można uznać za dobre, a kierunek rozwoju Wydziału w tym zakresie za obiecujący. Za przejaw dążenia do poprawy warunków kształcenia w tym aspekcie należy uznać oddanie do użytku nowych pracowni i laboratoriów będących w strukturze Katedry Biologii Eksperymentalnej. Władze Uczelni zapewniają wsparcie Wydziałowi w zakresie poprawy warunków lokalowych i sprzętowych. Na spotkaniu ZO PKA z Władzami Uczelni zadeklarowano kolejne modernizacje, np. w Katedrze Genetyki. Polityka podnoszenia jakości kształcenia na Wydziale dotyczy również zatrudniania nowych specjalistów: samodzielnych antropologów z dyscyplin biologia i nauki o zdrowiu oraz archeologa przygotowującego studentów do prac wykopaliskowych i jednocześnie biegłego w dziedzinie badań kryminalistycznych, co poszerza możliwości zatrudnienia absolwentów ocenianego kierunku o ten obszar. W Raporcie samooceny stwierdzono, że *biologia człowieka* jest nauką interdyscyplinarną, ale jednocześnie utożsamia się ją z *antropologią fizyczną* („obecnie wielu antropologów znajduje zatrudnienie...”), na co wskazuje również profil absolwenta. Absolwenci uzyskują wykształcenie, które daje im szansę zatrudnienia w różnych przedsiębiorstwach i instytucjach, takich jak: pracownie i instytuty archeologiczne, muzea, laboratoria i pracownie kryminalistyczne, instytuty demografii i socjologii oraz pracownie ergonomii i BHP istniejące przy wielu przedsiębiorstwach produkcyjnych. W aktualnie realizowanym programie kształcenia można dostrzec pewną pulę przedmiotów biomedycznych, których rozwój mógłby zwiększyć wiedzę i umiejętności studentów w zakresie biologii człowieka i jednocześnie rozszerzyć ofertę potencjalnych miejsc pracy dla absolwentów kierunku. Nie dyskredytując ważnych kompetencji uzyskiwanych przez

studentów kierunku w zakresie antropologii fizycznej, nieco szersze spojrzenie na biologię człowieka, w opinii ZO PKA, przyczyniłoby się do zwiększenia atrakcyjności i poziomu kształcenia na ocenianym kierunku.

Na Wydziale została powołana Wydziałowa Rada Biznesu, mająca na celu dostosowywanie profilu kształcenia do potrzeb rynku pracy. W jej skład wchodzi przedstawiciele pracodawców – potencjalnych oferentów miejsc pracy dla absolwentów wszystkich kierunków prowadzonych przez Wydział. Rada zapewnia udział interesariuszy z zewnętrznego otoczenia gospodarczego w kształtowaniu programów kształcenia na Wydziale Biologii i Hodowli Zwierząt. Członkowie Rady są zarówno opiniodawcami w zakresie zgodności programów kształcenia i zakładanych efektów kształcenia z bieżącymi wymaganiami rynku pracy jak również nieocenionym źródłem opinii weryfikujących stopień osiągnięcia efektów kształcenia przez absolwentów. Zalety absolwentów i pracowników ocenianego kierunku podkreślane były przez uczestnika spotkania Zespołu Oceniającego PKA z interesariuszami zewnętrznymi współpracującymi ściśle z jednostkami naukowo-badawczymi i dydaktycznymi Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt.

Kierunek biologia człowieka na Wydziale Biologii i Hodowli Zwierząt UPWr został uruchomiony w 2014 roku i był pierwszym kierunkiem studiów tego typu w Polsce. W związku z brakiem wzorców krajowych, projektując program i efekty kształcenia kierowano się doświadczeniem i sugestiami polskich antropologów, także z innych ośrodków akademickich. Tworząc koncepcję kształcenia w zakresie biologii człowieka wykorzystano również doświadczenia zdobyte przez pracowników Jednostki w trakcie pobytu w Uniwersytecie w Adelaide (Biological Anthropology and Comparative Anatomy Unit Medical School), zrealizowanego w ramach stażu finansowanego ze środków KNOW. Dla rozwoju Wydziału, zarówno pod względem badawczym, jak i realizowanego kształcenia, niezwykle ważne byłoby poszerzenie współpracy międzynarodowej; mobilności kadry naukowej, a także czasowe pobyty zagranicznych pracowników naukowo-dydaktycznych w wizytowanej Jednostce (visiting professors).

Oryginalność i nowatorstwo koncepcji kształcenia są pochodną doświadczenia pracowników Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt. Jak wspomniano, kierunek biologia człowieka na Wydziale BiHZ jest pierwszym tego typu w Polsce, a zatem stworzenie programu od podstaw bez wzorców polskich było wyzwaniem szczególnym, ale jednocześnie dawało ogromną szansę na stworzenie kierunku unikatowego. Wydział sprostał temu wyzwaniu a, co najważniejsze, program studiów cały czas jest udoskonalany wychodząc naprzeciw oczekiwaniom studentów i zmianom na rynku pracy.

1.2. Biorąc pod uwagę potencjał Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt, a także zapotrzebowanie otoczenia społeczno-gospodarczego, w Raportcie samooceny wskazano obszary badań naukowych, których prowadzenie umożliwia stały wzrost poziomu kształcenia. Różnorodne i wielopłaszczyznowe badania naukowe prowadzone przez pracowników Wydziału zostały uwzględnione w projektowaniu koncepcji kształcenia oraz elastycznego programu i na ocenianym kierunku są wykorzystane w procesie kształcenia. Wpływ prowadzonych w Jednostce badań naukowych na koncepcję kształcenia, jej rozwój i doskonalenie oraz kształtowanie efektów kształcenia i programu jest zauważalny. Zwraca jednak uwagę dominujący wpływ badań z zakresu antropologii, realizowanych przez

pracowników Katedry Antropologii, na kierunek kształcenia na ocenianym kierunku. Uwzględnienie w profilu kształcenia badań i aspektów biomedycznych biologii człowieka, w opinii ZO PKA, w sposób znaczący poszerzyłoby wiedzę studentów i stworzyło więcej możliwości zawodowych dla absolwentów ocenianego kierunku.

Podczas ostatniej (przeprowadzonej w 2017 r.) oceny parametrycznej WBiHZ otrzymał kategorię A. Tematyka i kierunki badań realizowanych w ocenianej Jednostce są zgodne z zakresem dziedziny nauk biologicznych oraz dyscypliny biologia, do których odnoszą się efekty kształcenia. Badania naukowe prowadzone przez kadrę naukowo-dydaktyczną mieszczą się w dziedzinie nauk biologicznych i dyscyplinie biologia. Dorobek naukowy, problemy badawcze i tematyka badawcza nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na wizytowanym kierunku są związane z ocenianym kierunkiem studiów.

Badania naukowe prowadzone przez pracowników Wydziału obejmują wiele aspektów biologii; szczególnie antropologii i wybranych aspektów biologii molekularnej. Treści kształcenia są powiązane z badaniami naukowymi i dotyczą szeroko pojętej biologii człowieka zarówno współczesnego, jak również ludzkich populacji pradziejowych i historycznych. Badania naukowe uwzględniają również przebieg ontogenezy w zależności od zmiennych środowiskowych; ergonomię korekcyjną i koncepcyjną, biologiczne aspekty kryminalistyki, paleontologię, prymatologię. Wszystkie te aspekty znajdują się w treściach kształcenia ocenianego kierunku. Nauczyciele akademicy podejmują aktualną problematykę badawczą, która zapewnia osiągnięcie efektów kształcenia w zakresie przygotowania do prowadzenia badań.

Badania naukowe prowadzone przez nauczycieli akademickich zatrudnionych na Wydziale Biologii i Hodowli Zwierząt UPWr odgrywają istotną rolę w tworzeniu i udoskonalaniu programów kształcenia. Publikacje, które ukazały się w renomowanych czasopismach o wysokim współczynniku wpływu (IF) są głównie autorstwa pracowników Katedry Biologii Eksperymentalnej. Prowadzone badania stanowią ważne i istotne źródło inspiracji w tworzeniu programu kształcenia. Studenci mogą uczestniczyć w seminariach o dwóch profilach: ogólnym i biomedycznym, podczas których są m.in. zaznajamiani z tematyką prowadzonych na Wydziale badań. Podczas wizytacji ZO ustalił, że profil ogólny seminariów dotyczy przede wszystkim badań z zakresu antropologii. W ocenianej Jednostce zapewnia się również zindywidualizowanie zainteresowań badawczych studentów, poprzez możliwość samodzielnego formułowania problematyki pracy licencjackiej przez studentów (informacja podana przez studentów w trakcie spotkania z ZO PKA) i takie działanie należy uznać za dobrą praktykę. Prace licencjackie w znakomitej większości są realizowane w Katedrze Antropologii i mają charakter badawczy (w większości jako metodę badań stosuje się ankietę). Warto też wskazać kilka inicjatyw, których celem jest aktywizacja zainteresowań badawczych studentów ocenianego kierunku. Od bieżącego roku akademickiego Wydział organizuje spotkania, podczas których najlepsi absolwenci prezentują wyniki swoich prac licencjackich. Taka inicjatywa w opinii ZO PKA wspiera rozwój zainteresowań badawczych studentów. Wdrażaniu studentów do pracy naukowej sprzyja również działalność Studenckiego Koła Naukowego Antropologów „Juvenis”. Studenci są również współautorami publikacji naukowych i doniesień konferencyjnych.

1.3. Studia I stopnia na kierunku biologia człowieka prowadzone są w formie stacjonarnej o profilu ogólnie akademickim. Kierunek biologia człowieka został właściwie przyporządkowany do obszaru kształcenia w zakresie nauk przyrodniczych, a efekty kształcenia zostały w 100% przyporządkowane do powyższego obszaru. Wszystkie zakładane efekty kształcenia są zatem powiązane z obszarem nauk przyrodniczych i odnoszą się do dziedziny nauk biologicznych i dyscypliny biologia. Jednostka dysponuje Uchwałą Senatu nr 13/2013 z dnia 22.02.2013 r. w sprawie określenia kierunkowych efektów kształcenia, która obowiązywała do roku akademickiego 2016/17. Obecny opis efektów kształcenia został zatwierdzony Uchwałą Senatu 46/2017 z dnia 26.05. 2017 roku. Opracowane kierunkowe efekty kształcenia dla studiów I stopnia kierunku biologia człowieka obejmują **20** kierunkowych efektów kształcenia w kategorii „wiedza”, **15** efektów kształcenia w kategorii „umiejętności” i **4** efekty w kategorii „kompetencje społeczne”.

Opis zakładanych efektów kształcenia w sposób właściwy uwzględnia wybrane efekty kształcenia właściwe dla obszaru nauk przyrodniczych, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek. Należy jednak zaznaczyć, że opis zakładanych efektów kształcenia dla kierunku studiów, poziomu i profilu kształcenia powinien uwzględniać uniwersalne charakterystyki pierwszego stopnia określone w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2016 r. poz. 64 i 1010) oraz charakterystyki drugiego stopnia, określone w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 tej ustawy. Kierunkowe efekty kształcenia na ocenianym kierunku powinny być spójne z opisem efektów właściwym dla 6. poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji. W Raporcie Samooceny Autorzy nie wskazali odniesień kierunkowych efektów kształcenia przyjętych dla kierunku biologia człowieka do opisu charakterystyk właściwych dla 6 poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji (obszar kształcenia w zakresie nauk przyrodniczych). Takich odniesień nie znajduje się również w Uchwale Senatu i powinny one zostać wprowadzone po dokonaniu modyfikacji kierunkowych efektów kształcenia. Należy zatem dokonać starannego i precyzyjnego przyporządkowania efektów kierunkowych do charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Efekty kształcenia zakładają zdobycie szerokiego zakresu wiedzy teoretycznej i praktycznej, umiejętności oraz kompetencji społecznych predysponujących do rozpoczęcia pracy zawodowej, a także podjęcia działalności badawczej. Z dostępnej dokumentacji wynika, że określone w 2013 roku dla kierunku biologia człowieka efekty kształcenia w 2017 roku zostały udoskonalone, zmodyfikowane i zaktualizowane. Wprowadzono nowe przedmiotowe efekty kształcenia, które w sylabusach przedmiotów są odnoszone do efektów kierunkowych. Są to działania projakościowe.

Przyjęto, iż głównym celem kształcenia jest wyposażenie absolwenta w wiedzę i umiejętności z zakresu ogólnych zagadnień z biologii, oparte na podstawach nauk matematyczno-przyrodniczych, które będzie umiał wykorzystać w pracy zawodowej. Założone na studiach I stopnia efekty kształcenia w kategorii „wiedza” mają na celu umożliwienie studentom m.in. zdobycie wiedzy z zakresu wybranych działów matematyki oraz podstawowych metod statystycznych, służących do opisu i interpretacji zjawisk i procesów przyrodniczych; zrozumienie molekularnych podstaw funkcjonowania organizmów; poznanie podstawowych praw i zagadnień z zakresu genetyki klasycznej i podstaw dziedziczenia, a także poznanie teorii wyjaśniających powstanie i ewolucję życia na Ziemi. W ramach efektów

w kategorii „umiejętności” założono m.in., że student potrafi przeprowadzać proste reakcje chemiczne, wykonywać analizy ilościowe i jakościowe i analizuje genetyczne uwarunkowania budowy i funkcji organizmu człowieka, a także rozpoznaje i klasyfikuje skały i określa ich wiek geologiczny, a na tej podstawie datuje towarzyszące im formy życia. W zbiorze efektów kształcenia uwzględniono efekty związane z wiedzą, umiejętnościami badawczymi i kompetencjami niezbędnymi w działalności badawczej w zakresie obszaru nauk przyrodniczych, dziedziny nauk biologicznych i dyscypliny biologia, do których odnoszą się efekty kształcenia.

W zakresie wiedzy dotyczącej umiejętności badawczych i kompetencji niezbędnych w działalności badawczej absolwent studiów I stopnia m.in.: „Zna technologie informacyjne niezbędne w tworzeniu baz danych, opracowaniu statystycznym i graficznym danych oraz tworzeniu prezentacji multimedialnych” (BC_1A_W03) i „Wskazuje i wybiera najbardziej przydatne metody w badaniach biologicznych, szczególnie antropologicznych. Zna sposoby kolekcjonowania materiałów osteologicznych i zabytków archeologicznych” (BC_1A_W17). Słusznie założono, że absolwent I stopnia studiów m.in.: „Planuje i wykonuje pod kierunkiem opiekuna naukowego proste zadania badawcze z zakresu biologii człowieka. Podejmuje właściwe decyzje o doborze technik badawczych i potrafi je zastosować „ (BC_1A_U05).

Szczegółowa analiza efektów kształcenia dla kierunku biologia człowieka budzi jednak zastrzeżenia co do zasadności wykreowania wybranych efektów kształcenia i nie pozwala stwierdzić, że osiągnięcie wszystkich założonych efektów kształcenia jest realne. W obecnej formie efekty kształcenia nie dają możliwości ich weryfikacji w toku kształcenia. W związku z tym w opinii ZO PKA efekty kształcenia na ocenianym kierunku wymagają korekty. W opinii ZO PKA niektóre kierunkowe efekty kształcenia są zbyt złożone, np. w jednym efekcie kształcenia zawarto 2-3 rozbieżne tematycznie efekty, co uniemożliwia ich realizację w ramach konkretnych przedmiotów: np. w jednym efekcie (BC_1A_W10): „Wskazuje pozycję systematyczną i chronologiczną najważniejszych form wymarłych roślin i zwierząt. Opisuje ich budowę anatomiczną i wyjaśnia związki z warunkami środowiskowymi. Wymienia najważniejsze etapy filogenezy człowieka”. Taki sposób ujęcia efektów kierunkowych nie pozwala na dokonywanie porównań oraz ich weryfikację w formach wyszczególnionych w sylabusach przedmiotów, zgodnie z ogólnie przyjętymi założeniami. Niektóre efekty kierunkowe obejmują zbyt różnorodny zakres wiedzy. W opinii ZO PKA każdy efekt kierunkowy powinien być realizowany w ramach przedmiotu w całości, choć w ramach poszczególnych przedmiotów na różnym poziomie szczegółowości i w różnym ujęciu. Ponadto, efekty kształcenia powinny być bardziej komplementarne do koncepcji kształcenia na kierunku biologia człowieka. W obecnej formie, ze względu na przewagę efektów związanych z biologią ogólną, efekty kształcenia sugerują, iż absolwent uzyska wiedzę i umiejętności ogólnobiologiczne. W opinii ZO PKA nie jest to zgodne z ideą ocenianego kierunku, która zakłada przygotowanie absolwentów do pracy w zawodach związanych z biologią człowieka. Ponadto, obecnie sformułowane efekty kształcenia obniżają nowatorską wartość wizytowanego kierunku. Ogólne zalecenie ZO PKA związane z efektami kształcenia, dotyczy zatem większego niż w obecnej wersji wyeksponowania zagadnień dotyczących biologii człowieka. Efekty kształcenia odnoszące się do wiedzy i umiejętności związanych z procesami biologicznymi innych organizmów (roślin i zwierząt) powinny być realizowane tylko w zakresie niezbędnym do realizacji zagadnień dotyczących biologii człowieka. Efekty wymagają

również korekty pod względem ich spójności, gdyż podobne i jednobrzmiące efekty można znaleźć w efektach kształcenia wyodrębnionych oddzielnie. Przykład: **BC_1A_W04** „Objaśnia molekularne podłoże chorób genetycznych człowieka”; **BC_1A_W08** „Zna podstawowe prawa i zagadnienia z zakresu genetyki klasycznej i podstaw dziedziczenia. Zna podstawowe prawa genetyki populacji w kontekście teorii ewolucji. Odróżnia mechanizmy dziedziczenia cech ilościowych i jakościowych. Zna podstawy genomiki.”

Inne przykłady efektów kształcenia wymagających dostosowania się do uwag ZO PKA:

BC_1A_W04 „Zna i rozumie molekularne podstawy funkcjonowania organizmów. Objasnia molekularne podłoże chorób infekcyjnych i genetycznych człowieka”. – pierwsza część efektu dotyczy „organizmów”, a druga część efektu dotyczy chorób „człowieka” – efekt powinien wyraźnie odnosić się do biologii człowieka. Wątpliwości budzi także ograniczenie wiedzy w tym efekcie to podłoża tylko dwóch grup chorób: infekcyjnych i genetycznych.

BC_1A_W09 „Zna historię powstawania i budowę Ziemi. Rozpoznaje najważniejsze minerały i przypisuje je do odpowiedniej epoki geologicznej.” – należy powiązać ten efekt z celami kształcenia na kierunku biologia człowieka.

Efekty kształcenia w kategorii „umiejętności” bardziej precyzyjnie odnoszą się do misji kierunku i uzyskania kompetencji do wykonywania zawodów wskazanych w Raporcie camooceny, takich jak np. pracownicy instytutów archeologicznych, muzeów, laboratoriów i pracowni kryminalistycznych, instytutów demografii i socjologii. Niemniej jednak one również wymagają korekty: np. efekt **BC_1A_U10**: „Oznacza przynależność rodzajową lub gatunkową na podstawie morfologii. Interpretuje cechy morfologiczne, fizjologiczne i behawioralne w kontekście ewolucyjnym” – sformułowanie tego efektu powinno jasno wskazywać na jego znaczenie dla uzyskania kompetencji zawodowych absolwenta kierunku biologia człowieka. Efekt przedmiotowy w sylabusie przedmiotu: Antropometria i antroposkopia: W03 – „Objaśnia związki między budową i funkcją ciała i szkieletu człowieka” - przypisano do efektu kierunkowego **BC_1A_W17**: „Wskazuje i wybiera najbardziej przydatne metody w badaniach biologicznych, szczególnie antropologicznych. Zna sposoby pozyskiwania i kolekcjonowania materiałów osteologicznych i zabytków archeologicznych.”

Analiza efektów przedmiotowych wskazuje, że studenci w toku kształcenia na ocenianym kierunku uzyskują wymagane kompetencje. W opinii ZO PKA w sylabusach należy podkreślić (poprzez ich przeformułowanie) powiązanie efektów przedmiotowych i treści kształcenia przypisanych do przedmiotów z koncepcją kształcenia na kierunku biologia człowieka (po korekcie efektów kierunkowych dla kierunku, zgodnie z zaleceniami ZO PKA).

W zbiorze zakładanych efektów kształcenia w sposób właściwy uwzględniono efekty kształcenia w zakresie znajomości języka obcego: **BC_1A_U15**: „Posługuje się językiem obcym specjalistycznym z zakresu biologii i antropologii oraz dyscyplin pokrewnych na poziomie B2.” Lektoraty dobrze przygotowują do udziału w wymianie międzynarodowej, ale należałoby również umożliwić nauczanie języka obcego specjalistycznego.

Podsumowując, przyczyną większości nieprawidłowości jest nieprawidłowe sformułowanie kierunkowych efektów kształcenia. ZO PKA zaleca modyfikację efektów kierunkowych; co będzie skutkowało również koniecznością modyfikacji niektórych efektów przedmiotowych. W opinii ZO PKA, zarówno efekty przedmiotowe jak również treści kształcenia, szczególnie w opisane sylabusach przedmiotów kierunkowych, powinny wyraźniej nawiązywać do koncepcji kształcenia na kierunku biologia człowieka. W opinii ZO PKA, należy wzbogacić efekty

kierunkowe o aspekty związane z wiedzą dotyczącą najnowocześniejszych metod biologii molekularnej i umiejętnościami ich stosowania. W obecnym programie kształcenia udział tych treści kształcenia jest zbyt niski.

Efekty kształcenia dla kierunków prowadzonych na UPWr są zamieszczone na stronie internetowej Uczelni. Efekty kształcenia dla kierunku biologia człowieka wymagają uaktualnienia – opublikowania nowych - obowiązujących od roku akademickiego 2017/2018. Studenci wizytowanego kierunku mają dostęp do przedmiotowych efektów kształcenia, m.in. za pośrednictwem strony internetowej (na stronie Katedry Antropologii zostały opublikowane sylabusy). Ponadto, zgodnie z Regulaminem Studiów (załącznik do uchwały nr 26/2015 Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu), studenci zapoznawani są z sylabusami i efektami kształcenia podczas realizacji pierwszych zajęć. Na spotkaniu ZO PKA z Władzami Wydziału przedyskutowano i omówiono sposób wykonania korekty kierunkowych efektów kształcenia. Władze Wydziału zadeklarowały pełną gotowość do adekwatnej weryfikacji kierunkowych efektów kształcenia.

W Raporcie samooceny stwierdzono, że w procesie definiowania efektów kształcenia kierowano się głównie potrzebami rynku pracy i uzyskaniem kompetencji do pracy w przedsiębiorstwach i instytucjach, takich jak: pracownie i instytuty archeologiczne, muzea, laboratoria i pracownie kryminalistyczne, instytuty demografii i socjologii oraz pracownie ergonomii i BHP istniejące przy wielu przedsiębiorstwach produkcyjnych; a także w stacjach sanitarno-epidemiologicznych, urzędach statystycznych i instytutach badań opinii społecznej.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Kierunek biologia człowieka prowadzony na Wydziale Biologii i Hodowli Zwierząt UPWr został uruchomiony w 2014 i był wówczas pierwszym kierunkiem studiów tego typu w Polsce. Wydział wypełnia misję Uniwersytetu w zakresie: kształcenia studentów i prowadzenia badań naukowych oraz podejmowania wszechstronnych działań na rzecz wykorzystania, przekształcania, ochrony zasobów przyrody i środowiska naturalnego oraz zapewnienia wysokiej jakości życia człowieka. Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest realizowana zgodnie z założeniami strategii Wydziału i Uczelni i skierowana jest na stałe podnoszenie jakości kształcenia; pozwala także w pełni na wyposażenie absolwentów w wiedzę, umiejętności oraz postawy sprawiające, że są oni konkurencyjni na rynku pracy. Przynależność Wydziału do Konsorcjum Wrocławskie Centrum Biotechnologii, które ma status KNOW, stwarza ogromne szanse dla rozwoju Wydziału, które powinny być maksymalnie wykorzystane, w tym również do kształtowania koncepcji i profilu kształcenia na kierunku biologia człowieka.

Przyporządkowanie ocenianego kierunku do obszaru kształcenia oraz wskazanie dziedziny i dyscypliny nauki jest prawidłowe. Koncepcja kształcenia na kierunku biologia człowieka, w celu wspierania misji Uniwersytetu w zakresie kształcenia i prowadzenia badań naukowych, powinna bardziej uwzględniać proces umiędzynarodowienia kierunku, poprzez tworzenie warunków umożliwiających mobilność pracowników i studentów. Plany rozwoju kierunku biologia człowieka uwzględniają zmiany zachodzące w dziedzinie i dyscyplinie, z której kierunek się wywodzi. Efekty kształcenia powinny w większym zakresie uwzględniać nowe trendy w nauce, szczególnie związane z aspektem biomedycznym biologii człowieka. Należy jednak podkreślić znaczący postęp w kształtowaniu programu studiów na ocenianym

kierunku. Zarówno na poziomie Uczelni, jak i Wydziału w sposób ciągły prowadzone są działania zmierzające do poprawy jakości kształcenia. Są to działania zdecydowanie projakościowe.

Tematyka i kierunki badań realizowanych w ocenianej Jednostce są zgodne z zakresem dziedziny nauk biologicznych oraz dyscypliny biologia, do których odnoszą się efekty kształcenia. Kadra naukowo-dydaktyczna prowadzi badania w dziedzinie nauk biologicznych i dyscyplinie biologia, a więc jest kompetentna do prowadzenia zajęć dydaktycznych na tym kierunku. Prowadzone badania naukowe są różnorodne i wielopłaszczyznowe i zostały uwzględnione w koncepcji kształcenia. Ich wpływ na rozwój i doskonalenie koncepcji kształcenia jest zauważalny. Podczas ostatniej (w 2017 r.) oceny parametrycznej WBiHZ otrzymał kategorię A.

Efekty kształcenia zakładają zdobycie szerokiego zakresu wiedzy teoretycznej i praktycznej, umiejętności oraz kompetencji społecznych predysponujących do rozpoczęcia pracy zawodowej, a także podjęcia działalności badawczej. Niektóre kierunkowe efekty kształcenia dla kierunku biologia człowieka budzą zastrzeżenia co do ich zasadności, jak również ich związku z koncepcją kształcenia i w związku z tym wymagają korekty. Dlatego warunki realnej możliwości osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku oraz modułów zajęć uwzględnionych w programie studiów, a także możliwość bieżącego sprawdzenia stopnia osiągnięcia efektów nie są zadowalające i ta sytuacja niezwłocznie powinna zostać skorygowana.

Należy podkreślić, że określone w 2013 roku dla kierunku biologia człowieka efekty kształcenia w 2017 roku zostały udoskonalone, zmodyfikowane i zaktualizowane. Adekwatnie wprowadzono nowe przedmiotowe efekty kształcenia, które w sylabusach przedmiotów są odnoszone do efektów kierunkowych. Są to działania zdecydowanie projakościowe, których efekty będą w przyszłości widoczne.

Dobre praktyki

- Doskonalenie działań związanych z Jakością Kształcenia w Uczelni (powołanie kierunkowych Komisji Wydziałowych ds. ZJK);
- Powołanie na Wydziale Rady Biznesu z udziałem pracowników i pracodawców – potencjalnych oferentów miejsc pracy, co będzie wspierać realizację koncepcji kształcenia.

Zalecenia

Zaleca się:

- korektę kierunkowych efektów kształcenia w celu ich udoskonalenia, uproszczenia i powiązania z przyjętą koncepcją kształcenia;
- dokonanie starannego i precyzyjnego przyporządkowania efektów kierunkowych do charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji
- weryfikację efektów przedmiotowych i korektę ich przypisania do efektów kierunkowych (po wcześniejszej korekcie efektów kierunkowych);
- zaplanowanie kierunkowych efektów kształcenia związanych z wiedzą i umiejętnościami dotyczącymi najnowocześniejszych metod biologii molekularnej, stosowanymi w biologii człowieka;

- powiązanie efektów przedmiotowych i treści kształcenia przypisanych do przedmiotów z koncepcją kształcenia na kierunku biologia człowieka (po korekcie efektów kierunkowych dla kierunku).

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

- 2.1. Program i plan studiów - dobór treści i metod kształcenia
- 2.2. Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia
- 2.3. Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

2.1. Za projektowanie efektów kształcenia oraz ich analizę i weryfikację, a także opiniowanie nowych przedmiotów odpowiada Komisja Programowa dla kierunku biologia człowieka. Jednostki dydaktyczne i moduły zajęć w ramach planu studiów w większości wyodrębnione są właściwie. Analiza programu i planu studiów wskazuje, że przedmioty „Biologia komórki i histologia zwierząt” I i II powinny zostać rozdzielone na „Biologię komórki” i „Histologię”, co zdaniem ZO PKA, uporządkuje realizowane treści w ramach tych przedmiotów – histologia powinna być realizowana po opanowaniu treści związanych z biologią komórki. Z nazwy przedmiotu powinien być usunięty człon „zwierząt” – ponieważ "odsuwa" ten przedmiot od koncepcji kształcenia „biologia człowieka”. W opisie przedmiotu Biologia komórki i histologia zwierząt II widnieje zapis: „Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z budową komórkową i tkankową narządów zwierząt domowych” – prawdopodobnie tkanki zwierzęce są w tym przedmiocie wykorzystywane i jest to jak najbardziej zasadne; ale poznanie budowy tkankowej narządów zwierząt domowych nie może być głównym celem przedmiotu realizowanego w ramach kierunku biologia człowieka.

Zgodnie z definicją studiów stacjonarnych określoną w ustawie PSW (art. 2 ust. 1 pkt 12) studia stacjonarne to „*forma studiów wyższych, w której co najmniej połowa programu kształcenia jest realizowana w postaci zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów*”. Analiza sylabusów obowiązujących od roku akademickiego 2017/2018 wskazuje, że na ocenianym kierunku w ramach realizacji zajęć w kontakcie z nauczycielem akademickim student zdobywa **51% pkt. ECTS (2284 h)**, a zatem czas trwania kształcenia w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela jest wystarczający. Program studiów kierunku biologia człowieka obejmuje moduły zajęć powiązane z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauk biologicznych związanej z tym kierunkiem studiów, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS, służące zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy oraz umiejętności prowadzenia badań naukowych.

Szczegółowa analiza sylabusów na ocenianym kierunku wskazuje, że liczbę punktów ECTS, którą uzyskuje student, w stosunku do liczby godzin zajęć dydaktycznych oszacowano prawidłowo. Niemniej jednak kalkulator punktów ECTS w sylabusach powinien również zawierać sumę godzinowego nakładu pracy studenta, co pozwoliłoby na szybką weryfikację ich odniesienia do przypisanej liczby punktów ECTS. Korekty wymaga liczba godzin

przeznaczonych na konsultacje. W przypadku dwóch przedmiotów ten wymiar godzinowy jest bardzo duży: Chemia organiczna z elementami chemii nieorganicznej (15h) i Owady i ludzie (10 h). Jak wynika z sylabusów, w większości przedmiotów nie zaplanowano konsultacji z nauczycielem w ogóle (0 h) (np. Antropologia ogólna; Botanika; Podstawy ekonomii; Środowiskowe skutki antropopresji) i powinno to zostać zweryfikowane. Nauczyciele akademicy deklarowali na spotkaniu z ZO PKA swoją dostępność dla studentów, niemniej jednak godziny konsultacji powinny być formalnie zaplanowane i uwidocznione w sylabusach przedmiotów.

Szczegółowa analiza kart przedmiotów wskazuje również na potrzebę doprecyzowania zadeklarowanych punktów ECTS, przyznawanych studentom w ramach pracy w bezpośrednim kontakcie z nauczycielem akademickim. Zastrzeżenia budzi możliwość zrealizowania przez studentów godzin pracy w bezpośrednim kontakcie z nauczycielem akademickim w formie "inne". Na spotkaniu z Autorami Raportu Samooceny ustalono, że termin „inne” odnosi się do konsultacji z nauczycielem. W legendzie do planu studiów „inne” zdefiniowano jako praktyki, konsultacje i współpracę licencjacką. W opinii ZO PKA termin „inne” w sylabusach powinien być zastąpiony konkretną formą zajęć lub kontaktu.

Czas trwania kształcenia na kierunku biologia człowieka jest dostosowany do realizacji wszystkich treści programowych i efektów kształcenia przewidzianych dla tego kierunku studiów. W czasie sześciu semestrów studiów student uzyskuje **180** pkt. ECTS; kształcenie obejmuje 2284 godziny dydaktyczne kontaktowe/zorganizowane (w tym praktyka zawodowa w wymiarze 160 godz.). W Raporcie samooceny wymieniono zajęcia, które według autorów uznaje się za obligatoryjne, nie podano jednak sumy uzyskiwanych punktów ECTS i błędnie podano liczbę ECTS dla języka obcego 5 ECTS, powinno być 8 ECTS). W załączonej dokumentacji (plan studiów - Uchwała Rady Wydziału BiHZ z dnia 9 maja 2017 r.) zadeklarowano, że zajęcia do wyboru stanowią 30,6% (55 punktów ECTS), co jest zgodne z wymogami prawa, tj. Rozporządzeniem MNiSzW z dnia 26.09.2016 r. W Raporcie samooceny wskazano jako przedmioty do wyboru: specjalistyczne zajęcia z zakresu biologii człowieka; w większości prowadzone przez pracowników Katedry Antropologii: w semestrze 2., 3. i 4.- trzy przedmioty (90 h i 6 pkt. ECTS w semestrze), w semestrze 5. – pięć przedmiotów (150 h i 10 pkt. ECTS), natomiast w semestrze 6. – cztery przedmioty (120 h i 8 pkt. ECTS); co w sumie daje **36 ECTS**. Brakuje zatem informacji o pozostałych przedmiotach, które Jednostka uznaje za przedmioty „do wyboru”. A zatem ocena prawidłowego przypisania przedmiotów do grupy „do wyboru”, jak również dokładnych proporcji między przedmiotami obligatoryjnymi i zajęciami do wyboru wymaga uzupełnienia danych przez Jednostkę. Powyższe zagadnienia nie zostały uzupełnione i wyjaśnione podczas wizyty ZO PKA.

Podczas spotkania ZO PKA ze studentami ustalono, że w opinii studentów pula przedmiotów do wyboru (z grupy specjalistycznych zajęć z zakresu biologii człowieka) jest zbyt uboga i nie daje im realnej możliwości wyboru. Studenci wybierają : **3 przedmioty z 4** oferowanych w semestrze 2., 3. i 4.; **5 przedmiotów z 6** oferowanych w semestrze 5. natomiast w semestrze 6. – **4 przedmioty z 6** oferowanych. Podczas spotkania z ZO PKA studenci oświadczyli, że chcieliby mieć możliwość większego wyboru realizowanych przedmiotów. ZO PKA stwierdza, że przedstawiona oferta przedmiotów do wyboru nie spełnia w pełni stawianych jej wymagań i powinna być niezwłocznie wzbogacona, a zasady wyboru urealnione.

Proporcje między zajęciami aktywizującymi (laboratoryjnymi), a wykładami są właściwe i sprzyjają osiągnięciu efektów kształcenia. Poszczególnym zajęciom przyporządkowano następującą liczbę godzin: zajęciom o charakterze aktywizującym, w tym badawczym tzw. "zajęciom praktycznym" (zajęcia w grupach) przyporządkowano 1195 godz. co stanowi 59,75% w stosunku do wykładów odpowiadających tym zajęciom (805 h co stanowi 40,25%). Wyodrębniono, jak już wspomniano, również pulę zajęć w kategorii „inne”, które obejmują praktyki (160 h), konsultacje (74 h) i współpracę licencjacką (50 h).

Należy jednak zaznaczyć, że poszczególnym zajęciom obligatoryjnym przyporządkowano następującą liczbę godzin i pkt. ECTS:

- przedmiotom: podstawowym, ogólnobiologicznym: 420 h i 40 pkt. ECTS
- przedmiotom ścisłym: 200 h i 17 pkt. ECTS
- przedmiotom specjalistycznym z zakresu biologii człowieka: 490 h i 42 punktów ECTS
- seminarium licencjackiemu w module biomedycznym lub ogólnym i przygotowanie pracy dyplomowej: 40 h + 50 h kontaktowych i 19 pkt. ECTS
- modułowi przedmiotów humanistycznych (z ekonomią i archeologią): 135 h i 10 punktów ECTS
- językowi obcemu: 120 h i 5 pkt. ECTS
- wychowaniu fizycznemu (WF) 60 h i 0 pkt. ECTS
- praktyce zawodowej w module biomedycznym lub ogólnym 160 h i 6 pkt. ECTS.
- zajęciom do wyboru 540 h i 36 punktów ECTS.

W sumie daje to 2215 h i 175 punktów ECTS. Po uwzględnieniu konsultacji (74 h) liczba realizowanych godzin to 2289. Istnieje zatem rozbieżność w stosunku do danych zawartych w załączniku 2.4 (plan zajęć). W celu zaliczenia studiów niezbędne jest zaliczenie wszystkich przedmiotów objętych programem studiów, uzyskanie 180 punktów ECTS, zaliczenie praktyki zawodowej oraz zdanie ustnego egzaminu dyplomowego.

Metody stosowane przy realizacji programu studiów na ocenianym kierunku uwzględniają wykłady podawcze, jak i problemowe z prezentacją, metody rozwiązywania problemów, metody laboratoryjne, co potwierdziły wizytacje zajęć. Dobór form zajęć dydaktycznych na wizytowanym kierunku należy ocenić pozytywnie. Zajęcia prowadzone są w formie wykładów, ćwiczeń, laboratoriów i praktyk. Stwierdzono, że metodyka prowadzonych zajęć jest bardzo różnorodna; wymieniono metodę projektu, coachingu czy metodę problemową ze wskazaniem przedmiotów, podczas których stosuje się te metody. Jednakże w sylabusach tych przedmiotów nie ma informacji na temat tych metod, jedynie w przypadku przedmiotu *Podstawy statystyki*, z opisu treści można wysnuć wniosek, że metoda projektu jest rzeczywiście wykorzystywana.

Na podstawie przeprowadzonych hospitacji i rozmów z pracownikami podczas wizytacji ZO PKA można stwierdzić, że na wizytowanym kierunku studiów nauczyciele akademicy stosują podające metody kształcenia (wykłady), a także metody praktyczne i pokazowe, do których zaliczyć można realizowane przez studentów zajęcia laboratoryjne, seminaria oraz praktyki zawodowe. Metody kształcenia są tak dobrane, że umożliwiają osiągnięcie założonych efektów kształcenia, a także aktywizują studentów i zachęcają ich do samodzielnej pracy. Studenci mobilizowani są m. in. poprzez przygotowywanie i wygłaszanie

prezentacji, dyskusję, samodzielne wykonywanie doświadczeń, pomiarów i obserwacji w laboratorium, opracowywanie raportów z prowadzonych w trakcie zajęć doświadczeń, czy wykonywanie badań w ramach prac dyplomowych. Niemniej jednak sylabusy wymagają uzupełnienia o metody dydaktyczne stosowane do realizacji treści przedmiotu. Realizacja efektów kształcenia zapewnia przygotowywanie do prowadzenia badań przez realizację takich efektów przedmiotowych, jak np.: W2 - proponuje właściwe metody zbierania danych i dobiera odpowiednią do badanego problemu procedurę statystyczną (przedmiot: Podstawy statystyki); W01 - zna metodologię badań obowiązujących w antropometrii i antroposkopii (przedmiot: Antropometria i antroposkopia). Z analizy prac dyplomowych, które zostały poddane ocenie przez członków ZO PKA wynika, że znacząca część prac jest realizowana przy wykorzystaniu metody ankietowej. Studenci są przygotowywani do stosowania tej metody badawczej w ramach przedmiotu „Techniki badań ankietowych w biologii”. Studenci są zatem zapoznawani z metodami badań ankietowych i ich specyfiką w naukach biologicznych. Studenci uzyskują umiejętność zaprojektowania i przeprowadzenia badania ankietowego (konstruowanie kwestionariuszy i wywiadów ankietowych), a także są zapoznawani z technikami opracowywania wyników badań ankietowych i ich prezentacji, ale ze względu na częste wykorzystywanie metody ankietowej wiedza dotycząca prowadzenia badań ankietowych mogłaby być również uwzględniona w ramach innych przedmiotów specjalistycznych (np. do wyboru przez studentów prowadzących badania z wykorzystaniem metody ankietowej), co lepiej przygotowałoby ich do realizacji prac dyplomowych o takim charakterze.

W programie studiów zaplanowano również realizację seminariów, podczas których studenci przygotowują prace licencjackie o charakterze badawczym, kształtując umiejętność stawiania hipotez i rozwiązywania problemów badawczych.

Program studiów I stopnia na kierunku biologia człowieka prowadzonym na Wydziale Biologii i Hodowli Zwierząt zobowiązuje studentów do odbycia praktyki zawodowej. Celem praktyki jest m.in. poznanie zakresu działalności instytucji, w której odbywa się praktyka, poznanie mechanizmów funkcjonowania przedsiębiorstw i instytucji oraz przygotowanie studenta do wypełniania obowiązków zawodowych po ukończeniu studiów. Ogólne warunki odbywania praktyk zawodowych zostały opracowane w formie Regulaminu Praktyk, określającym cele i zasady organizacji praktyk; obowiązki zakładu pracy związane z odbywaniem praktyk; obowiązki studenta związane z odbywaniem praktyk; zaliczanie praktyki. Ponadto, szczegółowe cele i zadania dla studenta podczas realizacji praktyk zawarto w dokumencie „Założenia do programu praktyk”. Zgodnie z obowiązującym programem studiów studenci zobowiązani są do odbycia obowiązkowej praktyki zawodowej w wymiarze 160 h po 4-tym semestrze studiów. Dokumentacja praktyki obejmuje prowadzenie dziennika praktyk, w którym student dokumentuje przebieg praktyki. Studenci mogą realizować praktykę w module ogólnobiologicznym, bądź biomedycznym. Organizacją praktyk zajmuje się Pełnomocnik Dziekana ds. praktyk, który przygotowuje umowy lub porozumienia z pracodawcami oraz skierowania dla studentów na praktyki. Dokumentacja związana z realizacją praktyk i lista proponowanych przez Wydział placówek, gdzie studenci mogą realizować praktyki znajdują się na stronie WBiHZ i Katedry Antropologii. Studenci mają również możliwość samodzielnego wyboru miejsca praktyki, z uwzględnieniem kryteriów zamieszczonych w dokumencie „Założenia do programu praktyk”. Wybór studenta musi zostać zatwierdzony przez Pełnomocnika Dziekana ds. praktyk. Dostarczona przez Jednostkę

dokumentacja wskazuje, że placówki, gdzie studenci odbywają praktyki to: wydziały dochodzeniowe Policji, placówki opiekuńcze dla osób starszych, niepełnosprawnych i dzieci, pracownie diagnostyczne, pracownie archeologiczne, archeologiczno-konserwatorskie; archeologiczno-architektoniczne; muzea, instytuty biologii, demografii, psychologii i socjologii, ogrody zoologiczne, stacje sanitarno-epidemiologiczne, instytuty i pracownie ergonomii i BHP oraz inne jednostki, których działalność jest związana z kierunkiem studiów. Przed rozpoczęciem praktyk organizowane jest spotkanie, na którym studenci zapoznawani są z zasadami organizacji praktyk, a także informowani są o miejscach, w których mogą realizować praktyki. Dobór miejsc praktyk, ich wymiar i termin realizacji są ściśle powiązane z zakładanymi efektami kształcenia oraz możliwością ich osiągnięcia przez studentów ocenianego kierunku. Należy stwierdzić, że Wydział dysponuje właściwą liczbą miejsc odbywania praktyk przez studentów ocenianego kierunku.

Za korzystny dla studentów można uznać zapis w Regulaminie Praktyk, że Pełnomocnik Dziekana ds. praktyk może zaliczyć, jako praktykę: poświadczoną pracę w Zakładzie Pracy o działalności związanej z kierunkiem studiów, w tym także pracę za granicą, jeżeli jej charakter spełnia wymagania programu praktyki; jak również jako część praktyki - uczestnictwo w obozie naukowo-badawczym organizowanym przez Studenckie Koło Naukowe. Warto jednak jasno określić zasady: 1. identyfikacji efektów uczenia się uzyskanych przez studenta na stanowisku pracy w ramach realizowanych praktyk, 2. porównywania efektów uczenia się z efektami kształcenia i 3. potwierdzania, że efekty osiągnięte w ramach praktyk realizowanych w miejscu pracy studenta pracy są równoznaczne z efektami kształcenia zakładanymi dla praktyk na ocenianym kierunku. Wątpliwości budzi możliwość realizacji efektów kształcenia przypisanych do praktyk w czasie praktyki zawodowej w Katedrze Antropologii macierzystego Wydziału (pozycja 13 na liście „Inne miejsca, w których studenci odbywali praktyki w toku akademickim 2016/2017”). Efekty kształcenia zaplanowane w ramach realizacji praktyk są weryfikowane podczas ustnego egzaminu z praktyki, przeprowadzanego przez Pełnomocnika. Zespół Oceniający PKA wysoko ocenia organizację praktyk na wizytowanym kierunku. Efekty szczegółowe dla praktyk zawodowych są spójne z efektami kierunkowymi, szczególnie w obszarze nabywania kompetencji społecznych, znajdujących się w wykazie kierunkowych efektów kształcenia. Student ma możliwość kształtowania umiejętności organizacyjnych, samodzielności i odpowiedzialności za powierzone zadania oraz przygotowania się do pracy w zespole.

Harmonogram zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku jest zgodny z zasadami higieny procesu nauczania. Zajęcia realizowane są w pięć dni w tygodniu w taki sposób, aby większość z nich odbywała się nie później niż do godziny 17.00-18.00. Wykłady z poszczególnych przedmiotów odbywają się zazwyczaj w godzinach przedpołudniowych. Dostarczone przez Jednostkę plany zajęć dla poszczególnych roczników potwierdzają tę deklarację. Zajęcia odbywają się w różnych lokalizacjach, ale większość budynków jest położona blisko siebie. Kilka przedmiotów jest realizowanych w budynkach Uniwersytetu znajdujących się w odległości wymagającej dojazdu komunikacją miejską. Plan zajęć umożliwia studentom dotarcie na wszystkie zajęcia bezproblemowo z zachowaniem odpowiedniej rezerwy czasowej. Rozkład zajęć pozwala na zatem na racjonalne rozłożenie pracy i wypoczynku studentów w ciągu dnia.

Zgodnie z przepisami obowiązującymi w Uczelni (Uchwała Senatu nr 52/2015) liczebność grup studenckich zależy od rodzaju prowadzonych zajęć: 1) audytoryjne – 36 osób, 2) ćwiczenia laboratoryjne, projektowe, terenowe, lektoraty oraz seminarium – 18 osób. Liczebność grup studenckich na zajęciach laboratoryjnych realizowanych na kierunku biologia człowieka według ZO PKA jest zdecydowanie za wysoka. Na przykład grupy ćwiczeniowe na przedmiocie *Anatomia funkcjonalna człowieka II* na początku semestru liczyły między 18 a 22 osoby, kilka osób zostało skreślonych z listy, obecnie grupy liczą 10, 18 i 17 osób (na podstawie zeszytu obecności przedstawionego do wglądu podczas hospitacji). Tak duża liczebność grup obniża jakość kształcenia (nauczyciel nie jest w stanie kontrolować pracy wszystkich studentów i tym samym ocenić osiągnięcie efektów kształcenia w zakresie umiejętności i kompetencji); nie gwarantuje bezpieczeństwa studentów i nie uwzględnia możliwości lokalowych Jednostki. Sale wykładowe zapewniają właściwe warunki nauki i pracy, natomiast sale ćwiczeniowe są zbyt małe, szczególnie przy tak licznych grupach ćwiczeniowych.

Kształcenie na kierunku biologia człowieka ma głównie charakter bezpośredni. Dwa przedmioty są realizowane z użyciem technik kształcenia na odległość z wykorzystaniem uczelnianej platformy e-learningowej Moodle: Technologia informacyjna (30 h ćwiczeń, 2 pkt. ECTS) oraz Podstawy ekonomii (30h wykład i 2 pkt. ECTS). Wykaz przedmiotów realizowanych w formie e-larningowej udostępniono na stronie [www: https://www.ckno.upwr.edu.pl/c17/](https://www.ckno.upwr.edu.pl/c17/). Zasady realizacji zajęć prowadzonych w tej formie są zgodne z warunkami określonymi w obowiązujących przepisach prawa.

Treści programowe na kierunku biologia człowieka są w większości spójne z zakładanymi efektami kształcenia zdefiniowanymi w Uchwale Senatu UPWr, a dane na ten temat zawarte są w sylabusach przedmiotów. Warto podkreślić działania Jednostki w kierunku doskonalenia sylabusów przedmiotów, zarówno pod kątem kwestii merytorycznych dotyczących treści kształcenia, jak również szacowania liczby punktów ECTS. Merytorycznie przedmiotowe treści kształcenia są aktualizowane w oparciu o zdobycze naukowe, pochodzące zarówno z literatury specjalistycznej, jak i badań własnych pracowników ocenianej Jednostki. Od obecnego roku akademickiego obowiązują nowe sylabusy przedmiotów.

Program studiów wizytowanego kierunku oferuje lektoraty z języka angielskiego, niemieckiego i hiszpańskiego. W procesie kształcenia uwzględniono treści związane ze znajomością języków obcych, w wymiarze 120 godzin (4 semestry po 30 godz. - sem. 2-5). Studenci na niższych semestrach wybierają poziom nauczania języka na poziomie adekwatnym do ich poziomu zaawansowania, ale ostatecznie wszyscy studenci zgodnie z przepisami uzyskują kompetencje językowe na poziomie B2 – efekt BC_1A_U15. Dla każdego języka obcego i poziomu zaawansowania przygotowano odrębne sylabusy. Większość studentów wybiera język angielski. Ponadto, do realizacji programu konieczne jest korzystanie z literatury obcojęzycznej związanej z prowadzonymi badaniami naukowymi (z naciskiem na język angielski, na co wskazuje analiza literatury wykorzystywanej do pisania prac licencjackich). Oferta edukacyjna obejmuje wykłady ogólnouczelniane w języku angielskim i jest adresowana do studentów uczestniczących w programie wymiany międzynarodowej Erasmus+ i wymianie krajowej MOST oraz do wszystkich studentów UPWr. Zdaniem studentów lektoraty dobrze przygotowują językowo do udziału w wymianie międzynarodowej, pozwalając na swobodną komunikację, chociaż nauczanie języka ma charakter ogólny, a nie specjalistyczny - czyli

dedykowany dla studentów danego kierunku i powiązany z treściami kształcenia. Na Wydziale Planuje się także dalszy rozwój współpracy międzynarodowej, głównie z Chinami, co ma pomóc w uruchomieniu studiów prowadzonych w językach obcych.

Prace licencjackie mogą być realizowane w szerokim spektrum tematów oferowanych przez Wydział. Zwrócono jednak uwagę, że znakomita większość prac jest realizowana w Katedrze Antropologii, co niestety przyczynia się do dużego obciążenia pracowników tej katedry. ZO PKA sugeruje poszerzenie oferty tematów prac licencjackich o zagadnienia związane z biomedycznymi aspektami biologii człowieka i zaangażowanie w ich realizację szerszego grona nauczycieli akademickich

Analizie poddano treści kształcenia w odniesieniu do aktualnie obowiązujących efektów kształcenia. Generalnie treści programowe zapewniają studentom osiągnięcie większości efektów zdefiniowanych jako kierunkowe w zakresie wiedzy, umiejętności, i kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej. Zespołowi oceniającemu PKA przedstawiono do wglądu wszystkie sylabusy, łącznie z sylabusami przedmiotów humanistycznych i społecznych oraz języków obcych; sylabusy do wychowania fizycznego są dostępne na stronie internetowej Uczelni (<http://swfis.upwr.edu.pl/oferta/>) - do każdego typu zajęć sportowych przygotowano odrębny sylabus.

Treści programowe na studiach pierwszego stopnia wizytowanego kierunku obejmują przede wszystkim ogólne zagadnienia z biologii, ale również m.in. z chemii, fizyki, matematyki i geologii. Wszystkie one są niezbędne w ogólnej orientacji oraz zrozumieniu podstawowych zjawisk przyrodniczych, co zakładają efekty kształcenia.

W opinii ZO PKA w przypadku kilku przedmiotów liczba godzin jest zbyt duża w kontekście koncepcji kształcenia przyjętej na wizytowanym kierunku. Uwaga dotyczy przedmiotów: Botanika (45 h); Zoologia (60 h); Paleontologia (30 h), Geologia (30 h); Parazytyzy człowieka (30 h) (ten przedmiot jako bardzo specjalistyczny mógłby być przeniesiony do puli przedmiotów fakultatywnych). Zwrócono też uwagę na zbyt małą liczbę godzin przedmiotu Fizjologia człowieka, szczególnie prowadzonych w formie ćwiczeń laboratoryjnych (jedynie 25 h wykład, 15 h ćwiczenia, w sumie 40 h), co poddaje w wątpliwość możliwość realizacji założonych efektów kształcenia. Ponadto, wiedza z tego przedmiotu jest niezbędna do realizacji innych przedmiotów programu związanych z aspektem biomedycznym. Wątpliwość budzi również przedmiot „Rachunek prawdopodobieństwa” na kierunku biologia człowieka, szczególnie, że może on być wybierany zamiast przedmiotu Biofizyka, który z kolei powinien być przedmiotem obligatoryjnym na tym kierunku studiów.

Treści programowe w znaczącym stopniu związane są z badaniami prowadzonymi na Wydziale Biologii i Hodowli Zwierząt i dotyczą przede wszystkim szeregu aspektów współczesnej antropologii. Są one realizowane w ramach przedmiotów: takich jak: anatomia człowieka, ekologia człowieka, biologia rozwoju człowieka, prymatologia, antropogeneza antropomotoryka, atrakcyjność fizyczna, choroby cywilizacyjne i psychofizjologia stresu.

Treści programowe zawierają również odpowiedni ładunek wiedzy informatycznej, statystycznej i dotyczącej przedsiębiorczości. Studenci kierunku zwrócili uwagę, że treści przedmiotu „Podstawy przedsiębiorczości” powinny zostać uaktualnione adekwatnie do współczesnych realiów gospodarki rynkowej, co pozwoliłoby na uzyskanie konkretnych umiejętności w zakresie przedsiębiorczości, które studenci mogliby wykorzystać w praktyce.

Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest właściwy, w większości przypadków uwzględnia stan wiedzy związanej z zakresem ocenianego kierunku, jednak zdaniem ZO powinien w większym stopniu zawierać treści biomedyczne, które w obecnym programie zostały uwzględnione jako fakultatywne. Przedmioty fakultatywne, które w celu uzupełnienia treści przede wszystkim biomedycznych w opinii Zespołu oceniającego powinny być prowadzone jako obowiązkowe to: Techniki laboratoryjne w medycynie, Edukacja prozdrowotna, Środowiskowe skutki antropopresji, Społeczne aspekty rozwoju człowieka; Psychofizjologia stresu. Warto również rozważyć wprowadzenie treści związanych z zachowaniem człowieka (aspekt biologiczny i psychologiczny). Ponadto, program studiów wymaga wzbogacenia programu obowiązkowego o aspekty związane z nowoczesnymi metodami molekularnymi stosowanymi we współczesnej biologii. Obecnie te treści są realizowane w ramach jednego przedmiotu obowiązkowego: Genetyka molekularna i genomika (15 h wykład i 15 h ćwiczenia) i dwóch przedmiotów fakultatywnych: Molekularna struktura komórki eukariotycznej (10 h wykład i 20 h ćwiczenia) i Techniki laboratoryjne w medycynie (15 h wykład i 15 h ćwiczenia). Według opinii ZO PKA w przypadku kształcenia studenta kierunku biologia człowieka nie jest to wystarczające.

Zwrócono również uwagę, że nie zaplanowano zajęć „Pracownia dyplomowa” . W planie zajęć pod hasłem „inne” wskazano realizację formy zajęć pod nazwą „współpraca licencjacka” (50 h), co przypuszczalnie jest właśnie formą pracowni. Jednak biorąc pod uwagę, że prace licencjackie mają charakter eksperymentalny, wydawałoby się uzasadnione sformalizowanie „współpracy” licencjackiej” w postaci odrębnej formy zajęć wraz z przyporządkowanymi punktami ECTS.

Po zapoznaniu się z treściami programowymi student jest w stanie posługiwać się podstawowymi technikami i narzędziami badawczymi wykorzystywanymi w biologii, a także dokonywać samodzielnie obserwacji, prostych pomiarów biologicznych, chemicznych i fizycznych. Kompleksowość, różnorodność i aktualność treści programowych pozwalają ponadto studentom zrozumieć potrzebę uczenia się przez całe życie, określić priorytety w realizacji określonych zadań oraz brać odpowiedzialność za stosowanie różnorodnych technik badawczych. Uczą też współpracy w grupie i wyrabiają nawyk przedsiębiorczości (zgodnie z zakładanymi efektami kształcenia).

Zgodnie z art.15 Regulaminu Studiów Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, studenci wizytowanego kierunku mają możliwość realizacji zajęć w postaci indywidualnego programu studiów i indywidualnej organizacji studiów. Do tej grupy należą studenci, którzy chcą studiować dodatkowy kierunek studiów lub rozwijać talenty artystyczne lub sportowe. Uczelnia udziela pomocy studentom niepełnosprawnym, zarówno w kontekście ułatwień w studiowaniu; jak również dostosowania infrastruktury. Jednak niektóre budynki, w których odbywają się m. in. zajęcia dla studentów biologii człowieka wymagają jeszcze takiego dostosowania. Informacje dla osób niepełnosprawnych znajdują się na stronie internetowej specjalnie dla nich dedykowanej. JM Rektor UPWr powołał Pełnomocnika Rektora ds. osób niepełnosprawnych, do którego osoby niepełnosprawne mogą zwracać się ze swoimi potrzebami. W Regulaminie Studiów (§ 7) określono prawa studentów niepełnosprawnych. Warto podkreślić, że na uczelni funkcjonują również poradnie: rozwoju osobistego i profilaktyki uzależnień. Studenci uzyskują wystarczające wsparcie ze strony nauczycieli

akademickich w procesie uczenia się. Jednocześnie dąży się do rozwijania poczucia samodzielności i autonomiczności studentów.

2.2. Ogólne zasady funkcjonowania systemu sprawdzania i oceniania efektów kształcenia zawarto w Regulaminie Studiów (załącznik do uchwały nr 26/2015 Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu). Regulamin jest stale dostępny na uczelnianej stronie internetowej. Określono zasady rejestracji i zaliczeń, przeprowadzania egzaminów, zaliczania przedmiotu i semestru. Kierunkowe efekty kształcenia dla kierunku biologia człowieka nie zawsze jednak zostały zdefiniowane prawidłowo i w obecnej formie nie dają możliwości ich pełnej weryfikacji w toku kształcenia (omówiono w punkcie 1.3).

Każdy realizowany na kierunku biologia człowieka przedmiot ma zdefiniowane **przedmiotowe efekty** kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. W zdecydowanej większości przypadków, liczba efektów kształcenia przypisanych do danego przedmiotu jest wyważona. Warunki realnej możliwości osiągnięcia przez studentów kierunkowych efektów kształcenia nie są zadowalające, ze względu na niewłaściwe sformułowanie kierunkowych efektów kształcenia. Na przykład: efekt BC_1A_W06 ("Zna podstawowe procesy fizjologiczne komórek i funkcjonowanie tkanek oraz narządów roślin i zwierząt, ze szczególnym uwzględnieniem człowieka. Objasnia związki między budową i funkcją poszczególnych organów człowieka i zwierząt") zgodnie z sylabusami jest realizowany w ramach dziewięciu przedmiotów (Antropologia ogólna, Botanika, Zoologia, Biologia komórki histologia zwierząt I II, Parazytozy człowieka, Fizjologia człowieka, Ergonomia, Immunologia). Faktycznie każdy z przedmiotów realizuje tylko część wskazanego efektu kierunkowego, np. treści kształcenia dotyczące „zna ..funkcjonowanie tkanek oraz narządów roślin” są realizowane tylko na przedmiocie Botanika, z kolei część tego efektu kierunkowego „Objasnia związki między budową i funkcją poszczególnych organów człowieka i zwierząt” nie jest realizowana na tym przedmiocie wcale. Wybrany przykład - w sylabusie do przedmiotu „Zoologia” efekty przedmiotowe przypisano do efektów kierunkowych: BC_1A_W06, w którym mowa, że student „Zna podstawowe procesy fizjologiczne komórek i funkcjonowanie tkanek oraz narządów roślin i zwierząt, ze szczególnym uwzględnieniem człowieka. Objasnia związki między budową i funkcją poszczególnych organów człowieka i zwierząt” i BC_1A_W11, w którym mowa, że student "Zna podstawowe rodzaje i zasady systematyki oraz taksony roślin i zwierząt. Opisuje podstawowe taksony zwierząt, szczególnie Naczelnych, w aspekcie ewolucyjnym." W treściach nauczania tego przedmiotu nie znajdziemy tematyki związanej z roślinami.

Analiza przedmiotowych efektów kształcenia pozwala stwierdzić, że w większości przypadków istnieje realna możliwość sprawdzenia stopnia osiągnięcia tych efektów. Zakres wiedzy jest możliwy do opanowania, umiejętności określono prawidłowo i właściwie dobrano metody weryfikacji tych kompetencji.

System sprawdzania i oceniania ustalany jest każdorazowo dla określonego przedmiotu zgodnie z przyjętymi na Wydziale standardami. W sylabusach uwzględniono podział na „metody oceny” czyli metody weryfikacji efektów w trakcie realizacji zajęć, które odniesiono do poszczególnych efektów przedmiotowych i „Sposób ustalania oceny łącznej z przedmiotu”, gdzie określono weryfikacje końcowe po zakończeniu procesu dydaktycznego. W ocenianej Jednostce jako formę zaliczenia praktykuje się przede wszystkim egzamin pisemny oraz w przypadku ćwiczeń - zaliczenie na ocenę. Zaliczenie ćwiczeń laboratoryjnych może być

realizowane w formie testów zamkniętych i/lub otwartych, kolokwii, wykonania pracy zaliczeniowej, projektu, prezentacji, pisemnego sprawozdania oraz zaliczenia ustnego. W wielu wypadkach ocena ustalana jest na podstawie ocen częściowych uzyskiwanych w trakcie trwania zajęć.

Dobór metod weryfikacji stosowanych dla efektów w zakresie wiedzy i dla efektów w zakresie umiejętności oraz kompetencji społecznych jest poprawny. Bywa jednak, iż w sylabusach metody weryfikacji są sformułowane bardzo ogólnie, albo jako metody weryfikacji pojawiają się stwierdzenia typu: „Przedmiot kończy zaliczenie ćwiczeń”. „Oceniane na bieżąco, w trakcie zajęć”, zaś brakuje określenia w jaki sposób czy na jakiej podstawie ocena jest dokonywana. Należy więc uzupełnić sylabusy o metody weryfikacji np. opracowania informatyczne, wyniki analiz, pomiarów terenowych i laboratoryjnych, opracowania pod względem statystycznym i graficznym itp. Nauczyciele akademicki wspomagają studentów w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia, zwłaszcza podczas przygotowywania prac dyplomowych i prowadzenia związanych z nimi badań. W większości przypadków stosowane indywidualne metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne i wspomagają studentów w procesie uczenia się oraz umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia efektów kształcenia. Organizacja procesu sprawdzania i oceny efektów kształcenia, w tym czas przeznaczony na sprawdzanie i ocenę oraz przestrzeganie zasad higieny nauczania i uczenia się w procesie sprawdzania i oceny efektów kształcenia są prawidłowe. Odrębny dokument „Regulamin praktyk” opisuje i reguluje proces weryfikacji efektów kształcenia związanych z praktykami zawodowymi. Weryfikacja efektów kształcenia uzyskanych podczas praktyk jest realizowana przez osoby opiekujące się studentem w miejscu praktyki i jej wyniki są zawarte w dzienniku praktyk (umiejętności praktyczne), natomiast po zakończeniu praktyki weryfikowane są głównie efekty z zakresu wiedzy. Egzamin przeprowadza Pełnomocnik Dziekana ds. Praktyk. Ocena końcowa z praktyk jest średnią ocen uzyskanych podczas rozmowy z Pełnomocnikiem i wystawionej przez opiekuna praktyki. W opinii członków Zespołu oceniającego sposób weryfikacji efektów kształcenia związany z praktykami nie budzi zastrzeżeń.

Na Wydziale Biologii i Hodowli Zwierząt studenci mogą liczyć na wszechstronną pomoc kadry naukowo-dydaktycznej w trakcie realizacji studiów i skutecznego osiągnięcia efektów kształcenia. Nauczyciele akademicki poświęcają czas w ramach obowiązkowych konsultacji. Służą temu również zajęcia ćwiczeniowe, laboratoryjne czy seminaryjne, na których jest czas na rozmowę z nauczycielem również w kontekście osiągania zakładanych efektów kształcenia. Wszyscy studenci mają swobodny dostęp do sylabusów a więc mogą zapoznać się zarówno z formą jak i sposobem zaliczenia danego przedmiotu.

Tematyka prac dyplomowych dotyczy różnych aspektów biologii człowieka i obejmuje zagadnienia dotyczące np. percepcji atrakcyjności fizycznej człowieka; poziomu wiedzy i postaw względem chorób nowotworowych; metody rekonstrukcji wyglądu przyżyciowego; ekspertyz ergonomicznych stanowisk pracy; oceny wyznaczników stresu fizjologicznego w populacjach historycznych; uwarunkowań prawidłowego żywienia człowieka. Tematyka i typ prac dyplomowych bezpośrednio powiązane są z kierunkiem studiów i pozwalają studentom uzyskać zarówno umiejętności realizacji prac badawczych, jak i potwierdzić ich kompetencje. Prace licencjackie są realizowane przede wszystkim pod opieką pracowników Katedry Antropologii i mają charakter eksperymentalny (główną metodą wykorzystywaną w badaniach

jest ankietyzacja czy analiza danych archiwalnych). Przy wykonywaniu pracy licencjackiej konieczna jest również umiejętność prawidłowego wykorzystania literatury przedmiotu oraz wyszukiwania i posługiwania się danymi naukowymi.

Tematyka prac dyplomowych jest zgodna z kierunkami badawczymi realizowanymi na Wydziale BiHZ. Po zaplanowaniu badań, zebraniu materiału lub dokonaniu obserwacji, student częściowo pod kontrolą opiekuna, a potem samodzielnie opracowuje i analizuje uzyskane wyniki. Weryfikacja osiągnięcia efektów kształcenia przypisanych do pracy licencjackiej następuje poprzez ocenę napisanej pracy licencjackiej oraz zdanie egzaminu licencjackiego. Przedstawiona praca dyplomowa pozwala na weryfikację wiedzy i umiejętności studenta w zakresie projektowania badań (rozdział materiał i metody) oraz interpretacji wyników (rozdział wstęp lub przegląd piśmiennictwa, wyniki i dyskusja) a także dokonania syntezy uzyskanych rezultatów (rozdziały streszczenie i wnioski).

Egzamin dyplomowy w obecnej formie w pełni weryfikuje osiągnięcie kierunkowych efektów kształcenia. Na egzaminie obowiązuje odpowiedź na trzy wylosowane pytania po jednym z każdej grup przedmiotów, które określono jako: ogólnobiologiczne, kierunkowe bazowe i kierunkowe specjalistyczne, związane z treściami całego programu kształcenia. W opinii Zespołu oceniającego taka procedura egzaminu jest najbardziej prawidłowa. Jednak niektóre z pytań są bardzo szczegółowe i nie powiązane z koncepcją kształcenia na kierunku biologia człowieka, np. "Budowa Arachnida jako przejaw przystosowania do trybu życia (na wybranych przykładach)". Należy podkreślić jednak, że można znaleźć wiele przykładów pytań dotyczących np. roślin, ale w powiązaniu z człowiekiem, np. Scharakteryzuj budowę i funkcje dwóch wybranych tkanek roślinnych. W jaki sposób te funkcje wykorzystuje człowiek? Taka idea powinna również przyświecać formułowaniu efektów kształcenia, jak również treści kształcenia.

Na podstawie oceny losowo wybranych prac dyplomowych ZO PKA stwierdza, że forma, tematyka i metodyka prac dyplomowych na ocenianym kierunku oraz stawiane im wymagania są zgodne z koncepcją kształcenia, efektami kształcenia, a także profilem kształcenia i obszarem kształcenia (obszar nauk przyrodniczych, dziedzina nauk biologicznych, dyscyplina biologia), do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla ocenianego kierunku. Oceny prac dyplomowych są adekwatne do prezentowanych treści, a realizowane prace są na właściwym poziomie i spełniają wymagania stawiane dyplomowym pracom licencjackim. Prace licencjackie mogą być realizowane w szerokim spektrum zainteresowań studentów (studenci sami mogą proponować temat pracy dyplomowej). Prace dyplomowe są spójne z głównym nurtem tematyki badawczej realizowanej przez kadrę naukowo-dydaktyczną Jednostki; często są też realizowane na konkretne zamówienie firm zewnętrznych, co z pewnością podnosi ich wartość. Niemniej warto poszerzyć zakres tematyki prac licencjackich o zagadnienia związane z nurtem biomedycznym w biologii człowieka (obecnie zdecydowanie przeważają prace realizowane w zakresie antropologii).

Realizowane w ocenianej Jednostce prace dyplomowe są na dobrym poziomie, pozwalają na weryfikację kierunkowych efektów kształcenia i spełniają wymagania stawiane dyplomowym pracom licencjackim. Wybrane prace licencjackie są często w dalszym etapie publikowane a studenci są uwzględniani jako współautorzy publikacji. Ponadto, studenci prezentują wyniki swoich badań na konferencjach naukowych. Zespół Oceniający PKA w trakcie oceny wybranych prac dyplomowych zwracał uwagę na układ prac, sekwencję i

kompletność rozdziałów, które były poprawne. Pewnej korekty wymaga jednak sposób prowadzenia dokumentacji związanej z procesem dyplomowania. Pytania egzaminacyjne pisane odręcznie często są nieczytelne. W wielu przypadkach, również oceny opiekuna bądź recenzenta są nieczytelne – oceny muszą być przygotowane przed egzaminem, a zatem można je przygotować wcześniej na komputerze i wydrukować. Procedurę składania prac licencjackich, przeprowadzania egzaminu licencjackiego oraz wystawiania oceny końcowej na dyplomie na Wydziale Biologii i Hodowli Zwierząt reguluje odrębny dokument.

Punkt 17 wymienionego dokumentu stwierdza, że „Podstawą obliczenia ostatecznego wyniku studiów pierwszego stopnia są:

- a. średnia arytmetyczna wszystkich ocen uzyskanych z zaliczenia łącznego poszczególnych przedmiotów (z wyjątkiem oceny z wychowania fizycznego) oraz praktyk,
- b. średnia arytmetyczna ocen z pracy dyplomowej,
- c. średnia arytmetyczna ocen z egzaminu dyplomowego.

Wynik studiów stanowi suma: 3/6 średniej wymienionej w **ust. 2** pkt 1, 1/6 średniej wymienionej w **ust. 2** pkt 2 i 2/6 średniej wymienionej w **ust. 2** pkt. 3”. – *jako podstawę podano **ust. 2**, jednak nie sprecyzowano, do jakiego dokumentu ten zapis się odnosi.*

Ponadto, w dokumencie widnieje zapis, że „Komisja może skorygować ostateczny wynik studiów o pół stopnia”, ale nie sprecyzowano co może być podstawą do takiej zmiany oceny.

Pierwszy rocznik studentów wizytowanego kierunku ukończył studia licencjackie w roku akademickim 2016/2017, a zatem brak jeszcze danych dotyczących monitoringu losów absolwentów, które pozwoliłyby ocenić przydatność efektów kształcenia osiągniętych na ocenianym kierunku na rynku pracy oraz zidentyfikować luki kompetencyjne. Pewien pogląd na przydatność efektów kształcenia mogą mieć opinie wygłaszane przez interesariuszy zewnętrznych na spotkaniu z członkami ZO PKA. Obecny na spotkaniu przedstawiciel pracodawców wysoko ocenił kwalifikacje absolwentów kierunku biologia człowieka. Podkreślił też duży wkład pracy kadry akademickiej w dostosowywaniu programu studiów do aktualnych potrzeb rynku pracy.

Większość absolwentów studiów I stopnia kierunku biologia człowieka kontynuuje naukę na studiach II stopnia głównie na UPWr na kierunku biologia, specjalności biologia człowieka (33 osoby) oraz techniki laboratoryjne w biologii (2 osoby). Jako kierunek studiów II stopnia studenci wybrali również Biotechnologię i Mikrobiologię, realizowane w Uniwersytecie Wrocławskim. Jeden ze studentów rozpoczyna studia doktoranckie w Uniwersytecie Stanowym Alabamy w Birmingham, gdzie uzyskał również zatrudnienie. Przedstawione dane wskazują na przydatność zdobytej wiedzy i osiągniętych umiejętności i kompetencji społecznych na rynku pracy lub w dalszej edukacji.

W obiektywizacji ocen wystawianych przez nauczycieli pomaga również przedstawiona poniższej skala ocen, wskazana w Regulaminu Studiów UPWr (§ 25)

Jeżeli ocena za przedmiot jest średnią z kilku ocen, to ustala się ją według zasady:

od 4,75 do 5,00 – bardzo dobry (5,0);

od 4,25 do 4,74 – dobry plus (4,5);

od 3,75 do 4,24 – dobry (4,0);

od 3,25 do 3,74 – dostateczny plus (3,5);

od 3,00 do 3,24 – dostateczny (3,0).

Sprawdzanie oraz ocena osiągnięcia efektów kształcenia dokonywane są zgodnie z Zarządzeniem nr 145/2017 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu z dnia 25 września 2017 roku dotyczącego realizacji uchwały nr 96/2012 Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu z dnia 22 czerwca 2012 r. w sprawie funkcjonowania Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu. Na wizytowanym kierunku studiów zachowane są warunki równego traktowania studentów w procesie sprawdzania i oceniania efektów kształcenia, w tym możliwość dostosowania metod i organizacji sprawdzania efektów kształcenia do potrzeb studentów niepełnosprawnych. Zespół Oceniający PKA nie stwierdził nieprawidłowości w tym zakresie. Ponadto, studenci i pracownicy podkreślali przyjazny klimat i wszelkie udogodnienia dla studentów niepełnosprawnych podejmujących naukę w ocenianej Jednostce. Na każdym etapie student jest informowany o swoich postępach. Wykłady kończą się zaliczeniem na ocenę lub egzaminem. Wszystkie wyniki otrzymane przez studenta są dokumentowane i udostępniane do wglądu. Nauczyciele akademicki dokumentują i gromadzą potwierdzenia uzyskanych efektów kształcenia przez studentów w formie prac kontrolnych, referatów, prezentacji i innych. Prace są oceniane przez prowadzących zgodnie z opisem weryfikacji efektów kształcenia ujętych w sylabusach. Każdy student ma prawo zapoznania się z oceną swojej pracy w trakcie zajęć lub konsultacji. Dokumentacja przechowywana jest we właściwej dla danego przedmiotu Katedrze. Zasady zaliczenia semestru (roku) oparte są na systemie ECTS. Student może zaliczyć dany kurs i uzyskać przypisane mu punkty ECTS wyłącznie po sprawdzeniu, że osiągnął założone dla tego kursu efekty kształcenia. Każdy nauczyciel akademicki, niezależnie od formy prowadzonego przedmiotu, ma obowiązek poinformować studentów o systemie oceny, harmonogramie zaliczeń i egzaminów, sposobie oceniania. Dobór nauczycieli akademickich przeprowadzających sprawdzanie i dokonujących oceny osiągnięcia efektów kształcenia jest właściwy.

Procedura składania prac licencjackich, przeprowadzania egzaminu licencjackiego oraz wystawiania oceny końcowej na dyplomie na Wydziale Biologii i Hodowli Zwierząt nakazuje wersję elektroniczną pracy przekazywać do sprawdzania w systemie antyplagiatowym. Powyższe działania pozwalają na zapobieganie nieuczciwości podczas realizacji prac dyplomowych. Jednostka nie przedstawiła jednak metod stosowanych w celu zapobiegania nieuczciwości w trakcie egzaminów oraz przygotowywania częściowych prac zaliczeniowych. Do obowiązków nauczyciela akademickiego, wynikających z przyjętych w Jednostce zasad zapewnienia jakości kształcenia, należy m.in. gromadzenie i przechowywanie dokumentacji, potwierdzającej uzyskanie zakładanych efektów kształcenia, a także informowanie studentów o kryteriach i metodach oceny i dostarczanie studentom informacji zwrotnej o wynikach sprawdzania i oceny osiąganych efektów kształcenia. Informacje o kryteriach i metodach oceny zawarte są w sylabusach przedmiotów. Analiza prac etapowych potwierdziła poprawność stosowanych metod weryfikacji i kryteriów oceny. Warto rozważyć wprowadzenie większej liczby metod weryfikujących stopień uzyskania umiejętności na zajęciach praktycznych (laboratoryjnych, projektowych, eksperymentalnych).

2.3. Zasady rekrutacji, limit przyjęć oraz szczegółowy tryb postępowania kwalifikacyjnego na I rok studiów określone zostały w trybie uchwał Senatu UPWr (Uchwałą nr 17/2016, a na rok 18/19 Uchwałą nr 33/2017). Uchwały określają obowiązki i uprawnienia nauczycieli akademickich wchodzących w skład kierunkowych i uczelnianych Komisji Rekrutacyjnych. W ustalaniu rankingu kandydatów na studia I stopnia biologia człowieka bierze się pod uwagę następujące przedmioty kwalifikacyjne (rekrutacyjne): język polski i obcy oraz jeden przedmiot do wyboru spośród: biologii, chemii, fizyki i matematyki (zał. Nr 1 do uchwały Senatu UPWr nr 17/2016).

Prowadzona polityka rekrutacyjna na studia I stopnia umożliwia przyjęcie osób, które nie zdawały na maturze żadnego rozszerzonego przedmiotu z grupy przedmiotów przyrodniczych. Dla przyjętych z takiego naboru studentów dobrą praktyką byłoby uwzględnienie w programie studiów przedmiotu, którego celem byłoby uzupełnienie wiedzy, umiejętności i kompetencji z biologii, chemii, fizyki i matematyki z zakresu szkoły średniej. Szczegółowe informacje o warunkach rekrutacji, programach kształcenia i ich realizacji są ogólnie dostępne na stronach internetowych. Strony są na bieżąco aktualizowane.

W roku akademickim 2017/2018 studia rozpoczęło 95 studentów. W opinii ZO PKA obniżenie liczby przyjmowanych studentów mogłoby być jednym z możliwych sposobów zmniejszenia liczebności grup ćwiczeniowych, co przyczyniłoby się do poprawy komfortu pracy kadry dydaktycznej, a studentom pozwoliło na skuteczniejsze osiągnięcie założonych efektów kształcenia.

Zgodnie z Ustawą z dnia 27.07.2005 r. „Prawo o Szkolnictwie Wyższym” (Dz. U. z 2012 r., poz. 572) i Uchwałą Senatu UP we Wrocławiu Nr 34/2015 w roku akademickim 2016/2017 wdrożono procedurę potwierdzania efektów uczenia się (PEU). Osobą odpowiedzialną za realizację procedury na Wydziale jest Pełnomocnik Dziekana ds. efektów uczenia się. Proces uznawania efektów uczenia się przeprowadza Wydziałowa Komisja ds. Potwierdzania Efektów Uczenia. Weryfikacja efektów uczenia się może mieć zarówno charakter teoretyczny, jak i praktyczny. Metody weryfikacji efektów uczenia się dla danego przedmiotu /modułu określa sylabus przedmiotu w bieżącym roku akademickim, zgodnie z przyjętym programem studiów. Po zapoznaniu się z opisem kompetencji kandydata, uznane zostają one za wystarczające lub ustala się elementy wymagające uzupełnienia na podstawie efektów kształcenia i weryfikacji posiadanych kompetencji. W wyniku potwierdzenia efektów uczenia się zalicza się studentowi nie więcej niż 50% ECTS przypisanych do danego programu kształcenia określonego kierunku i poziomu kształcenia. Osoba przyjęta na studia w wyniku potwierdzenia efektów uczenia się realizuje indywidualny plan studiów, który jest określony przez dziekana. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się są prawidłowe i umożliwiają identyfikację efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów. Warunki i zasady uznawania efektów kształcenia a także kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym są regulowane zgodnie z obowiązującym Regulaminem Studiów (§ 2 pkt.4).

Należy stwierdzić, że system projektowania i dokonywania zmian w programie kształcenia na Wydziale BiHZ jest wielostopniowy i obejmuje prodziekanów ds. kierunku (Prodziekan ds. kierunku biologia i biologia człowieka), wydziałowe komisje programowe, nauczycieli akademickich, kierowników praktyk, koordynatorów zajęć. Analiza przedmiotów przewidzianych programem studiów odbywa się głównie przez ocenę ich przydatności do kontynuacji nauki na II stopniu studiów (obecnie jest realizowany na WBiHZ na kierunku

biologia – jako specjalność biologia człowieka). Stały monitoring powoduje ciągłą analizę procesu kształcenia oraz wdrażanie zmian uzasadnionych jej wynikami, które mogą wpłynąć na podniesienie poziomu kształcenia. W pracach Komisji biorą udział przedstawiciele studentów i przedstawiciel Wydziałowej Rady Biznesu. Zmiany w programie, wprowadzanie nowych przedmiotów szczególnie fakultatywnych, zgodność sylabusów z efektami kształcenia monitoruje Kierunkowa Komisja ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia (poziom I) zgodnie z zarządzeniem Rektora nr 145/2017 z dnia 28 września 2017 r. (wcześniej Komisja ds. Jakości Kształcenia I stopnia działająca w samodzielnych jednostkach). Działania te pozwalają na doskonalenie zasad rekrutacji kandydatów, uznawania efektów i okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, potwierdzania efektów uczenia się oraz zasad dyplomowania, podejmowanych na podstawie wyników monitorowania i oceny progresji studentów.

Zasady dyplomowania na ocenianym kierunku spełniają ogólnie przyjęte kryteria i są ściśle powiązane z efektami kształcenia i profilem kształcenia na kierunku biologia człowieka. Do egzaminu dyplomowego może przystąpić student, który zaliczył wszystkie przedmioty i praktyki objęte planem studiów, uzyskał 180 punktów ECTS, a także złożył w wymaganym terminie pracę dyplomową. Zarządzeniem nr 2/2011 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu z dnia 5 stycznia 2011 roku wprowadzono procedurę antyplagiatową do weryfikacji samodzielności prac dyplomowych studentów. W przypadkach stwierdzenia przekroczenia wskaźników podobieństwa ostateczną decyzję o dopuszczeniu pracy (po złożeniu stosownego wyjaśnienia) lub o skierowaniu sprawy do komisji dyscyplinarnej podejmuje opiekun pracy. Od bieżącego roku akademickiego wszystkie prace dyplomowe będą wprowadzane oraz recenzowane w systemie USOSweb – APD (Archiwum Prac Dyplomowych). Pytania na egzaminie dyplomowym pozwalają na weryfikację wiedzy właściwej dla danych efektów kształcenia. Zestawy zagadnień obowiązujących na egzaminie przygotowywane są przez nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku i akceptowane przez Komisję Programową; z półrocznym wyprzedzeniem są podawane do wiadomości studentów. Oceny podczas egzaminu licencjackiego dokonują członkowie komisji egzaminacyjnej. powołanej przez Dziekana.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Czas trwania kształcenia na kierunku biologia człowieka jest dostosowany do realizacji treści programowych i efektów kształcenia, przewidzianych dla tego kierunku studiów. Zarówno efekty przedmiotowe, jak również treści kształcenia szczególnie w sylabusach przedmiotów kierunkowych powinny wyraźniej nawiązywać do koncepcji kształcenia na kierunku biologia człowieka. Treści programowe w znaczącym stopniu związane są z badaniami prowadzonymi na Wydziale Biologii i Hodowli Zwierząt, dotyczą przede wszystkim szeregu aspektów współczesnej antropologii i powinny zostać wzbogacone o aspekty biomedyczne biologii człowieka. Realizacja treści programowych (określonych w sylabusach poszczególnych przedmiotów) nie zawsze daje pełną gwarancję osiągnięcia wszystkich zakładanych kierunkowych efektów kształcenia, ze względu na ich nieprawidłowe (w niektórych przypadkach) zdefiniowanie. Jednostki dydaktyczne i moduły zajęć w ramach planu studiów w większości wyodrębnione są właściwie, podobnie wymiar godzinowy i szacunkowy nakład

pracy niezbędny do osiągnięcia efektów kształcenia dla danego modułu oraz punktacja ECTS – w większości są oszacowane prawidłowo. Punktacja ECTS uwzględnia przypisanie modułom zajęć powiązanych z prowadzonymi w uczelni badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z ocenianym kierunkiem więcej niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS. Realizacja efektów kształcenia zapewnia przygotowywanie do prowadzenia badań.

Przedstawiona oferta przedmiotów do wyboru nie spełnia w pełni stawianych jej wymagań i oczekiwań studentów i powinna być wzbogacona, a zasady wyboru urealnione. Dobór miejsc praktyk, ich wymiar i termin realizacji są ściśle powiązane z zakładanymi efektami kształcenia oraz możliwością ich osiągnięcia przez studentów ocenianego kierunku.

Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest właściwy i w większości przypadków uwzględnia aktualny stan wiedzy związanej z zakresem ocenianego kierunku, jednak powinien w większym stopniu zawierać treści biomedyczne oraz najnowsze osiągnięcia współczesnej biologii. Studenci ocenianego kierunku są w stanie posługiwać się podstawowymi technikami i narzędziami badawczymi wykorzystywanymi w biologii, a także dokonywać samodzielnie obserwacji, prostych pomiarów biologicznych, chemicznych i fizycznych.

Forma, tematyka i metodyka prac dyplomowych na ocenianym kierunku oraz stawiane im wymagania są zgodne z koncepcją kształcenia. Harmonogram zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku jest zgodny z zasadami higieny procesu nauczania. Natomiast liczebność grup studenckich na zajęciach laboratoryjnych realizowanych na kierunku biologia człowieka jest zdecydowanie za wysoka. W procesie dydaktycznym stosowane są różnorodne metody nauczania, dostosowane do specyfiki realizowanych przedmiotów i stwarzające studentom możliwość samodzielnego uczenia się oraz rozwijają zainteresowania naukowe.

Stosowane indywidualne metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są w większości przypadków adekwatne i wspomagają studentów w procesie uczenia się oraz umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia efektów kształcenia. Na Wydziale Biologii i Hodowli Zwierząt studenci mogą liczyć na wszechstronną pomoc kadry naukowo-dydaktycznej w trakcie realizacji studiów. Proces kształcenia i uczenia się studentów podlega ciągłemu doskonaleniu i modyfikacjom (udoskonalanie efektów przedmiotowych i treści kształcenia). Od początku istnienia kierunku 4-krotnie modyfikowano program studiów. Reguły i procedury rekrutacji opierają się o zasadę równych szans i zapewniają właściwy dobór kandydatów.

Dobre praktyki

- Uwzględnienie w programie studiów obowiązkowych praktyk zawodowych – w wymiarze 160 h, pomimo kształcenia w profilu ogólnoakademickim.
- Możliwość samodzielnego wyboru przez studentów problematyki badawczej realizowanej w ramach pracy licencjackiej.
- Rozwój zainteresowań badawczych studentów poprzez organizację spotkań, podczas których prezentowane są najlepsze prace licencjackie.
- Działalność poradni rozwoju osobistego i profilaktyki uzależnień, co jest ważnym elementem uzyskiwania kompetencji społecznych.

Zalecenia

Zaleca się:

- dokonanie weryfikacji treści kształcenia realizowanych w ramach przedmiotów zarówno pod kątem doboru przedmiotów, jak i nakładu godzinowego - biorąc pod uwagę przyjętą koncepcję kształcenia na kierunku biologia człowieka treści programowe warto wzbogacić o aspekty biomedyczne biologii człowieka;
- zmniejszenie liczebności grup na ćwiczeniach laboratoryjnych;
- zapewnienie spójności między treściami kształcenia a efektami przedmiotowymi modułów kierunkowych z uwzględnieniem wyraźniejszego nawiązania do koncepcji kształcenia na kierunku biologia człowieka;
- wzbogacenie programu kształcenia o aspekty związane z nowoczesnymi metodami molekularnymi stosowanymi we współczesnej biologii człowieka;
- zapewnienie studentom w większym wymiarze niż dotychczas możliwości uzyskania umiejętności obsługi aparatury badawczej, specjalistycznego sprzętu i znajomości specyfiki pracy laboratoryjnej;
- opracowanie informacji o przedmiotach do wyboru (jakie, wymiar godzinowy i punkty ECTS) i poszerzenie oferty przedmiotów do wyboru związanych ściśle ze specyfiką kierunku, gdyż w obecnej formie nie spełnia w pełni oczekiwań studentów; zasady wyboru tych przedmiotów powinny zostać urealnione.
- modyfikacja treści kształcenia w ramach języka obcego w kierunku specjalizacji nauczania dostosowanego do kierunkowych treści kształcenia na kierunku biologia człowieka;
- poszerzenie oferty tematów licencjackich o zagadnienia związane z biomedycznymi aspektami biologii człowieka;
- zwiększenie udziału treści kształcenia związanych w przygotowaniu studentów do prowadzenia badań z wykorzystaniem metod i technik badań społecznych, co przyczyni się do lepszej realizacji prac dyplomowych wykorzystujących metodę ankietową;
- wprowadzenie do programu zajęć modułu „Pracownia dyplomowa” lub „Praca dyplomowa i przygotowanie do egzaminu dyplomowego”- biorąc pod uwagę, że prace licencjackie mają charakter eksperymentalny wprowadzenie takiej formy zajęć wraz z przyznawanymi punktami ECTS jest uzasadnione;
- dokonanie korekt w sylabusach - wprowadzenie do kalkulatora punktów ECTS sumy godzinowego nakładu pracy studenta, co pozwoliłoby na weryfikację ich odniesienia do przypisanej im liczby ECTS; urealnienie wymiaru godzin konsultacji i zdefiniowanie w sylabusach terminu „inne”; wskazanie metod dydaktycznych stosowanych podczas realizacji treści kształcenia w ramach poszczególnych przedmiotów i doprecyzowanie metod weryfikacji przedmiotowych efektów kształcenia;
- korekta prowadzenia dokumentacji związanej z procesem dyplomowania (wprowadzenie komputerowego, zamiast „ręcznego”, zapisu recenzji prac licencjackich)
- w „Procedurze składania prac licencjackich, przeprowadzania egzaminu licencjackiego oraz wystawiania oceny końcowej na dyplomie na Wydziale Biologii i Hodowli

Zwierząt” należy uzupełnić podstawę prawną służącą do „obliczenia ostatecznego wyniku studiów pierwszego stopnia”.

- rozważenie określenia zasad identyfikacji efektów uczenia się uzyskanych przez studenta na stanowisku pracy podczas realizacji praktyk, zasad porównywania efektów uczenia się z efektami kształcenia i zasad potwierdzania, że efekty osiągnięte na stanowisku pracy są równoznaczne z efektami kształcenia zakładanymi dla praktyk na ocenianym kierunku;
- pełne wdrożenie systemu USOSweb.

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia.

3.2. Publiczny dostęp do informacji.

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

3.1. Uczelniany System Oceny Jakości Kształcenia wprowadzony został w Uczelni na mocy Zarządzenia Rektora z grudnia 2005 r. w związku z realizacją Uchwały Senatu Uczelni z grudnia 2004 r., dotyczącej systemu oceny jakości kształcenia. System był wielokrotnie w Uniwersytecie Przyrodniczym doskonalony - od 2009 r. Senat Uczelni wprowadzał kolejne zmiany w jego zakresie, w tym zmianę nazwy systemu na Uczelniany System Zapewnienia Jakości Kształcenia (USZJK), ale przede wszystkim zasad jego działania. Obecnie WSZJK funkcjonuje na podstawie Zarządzenia Rektora z września 2017 r. będącego realizacją Uchwały Senatu UP z czerwca 2012 r. w sprawie funkcjonowania Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu. Zgodnie z obowiązującym wewnętrznym aktem normatywnym WSZJK działa w Uczelni na trzech poziomach z wyodrębnionymi organami odpowiedzialnymi za funkcjonowanie systemu, tj.: poziom I – kierunkowe komisje wydziałowe ds. zapewnienia jakości kształcenia; poziom II – wydziałowa komisja ds. zapewnienia jakości kształcenia, oraz poziom III – rektorska komisja ds. zapewnienia jakości kształcenia.

Na Wydziale prowadzącym wizytowany kierunek biologia człowieka polityka jakości w ramach projektowania, zatwierdzania, monitorowania oraz okresowego przeglądu programu kształcenia realizowana jest poprzez działanie Komisji Programowej dla kierunku Biologia człowieka (KPBczł) oraz Wydziałowej Komisji ds. Dydaktyki i Zapewniania Jakości Kształcenia (WKDiZJK) przy wsparciu Wydziałowego Zespołu ds. Prowadzenia Ankietyzacji Studentów. Do zadań komisji programowych, w tym KPBczł dla wizytowanego kierunku studiów należy m.in. opiniowanie projektów nowych i przegląd realizowanych programów kształcenia w aspekcie ich zgodności z misją Uczelni oraz obszarowymi efektami kształcenia; ocena zgodności zakładanych w przedmiotach/kursach/modułach efektów kształcenia z kierunkowymi efektami kształcenia; opiniowanie zmian w planie i programie studiów; nadzór nad zgodnością programu studiów z kierunkowymi efektami kształcenia na kierunku biologia człowieka; weryfikacja zgodności sylabusów z modułami z uwzględnieniem celu, efektów, metod nauczania, kontroli efektów kształcenia osiąganych przez studenta, treści kształcenia, oraz liczby punktów ECTS; weryfikacja prawidłowości przypisywania punktów ECTS poszczególnym modułom/ przedmiotom oraz doskonalenie programów nauczania zgodnie z

ogólnymi wytycznymi. Wymienione powyżej Komisje współpracują ze sobą, m.in. do zadań WKDiZJK należy również realizacja działań w obszarze jakości kształcenia dokonywana przykładowo poprzez opiniowanie projektów nowych programów i analizę realizowanych programów kształcenia w aspekcie ich zgodności z misją Uczelni i z obszarowymi efektami kształcenia, a także ocenę zgodności zakładanych w przedmiotach/ modułach efektów kształcenia z kierunkowymi efektami kształcenia, dokumentowanie wyników walidacji zakładanych efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, nadzór nad prawidłowością przypisywania punktów ECTS poszczególnym przedmiotom/modułom; analizę efektywności kształcenia studentów na podstawie danych ze średnich ocen uzyskiwanych w danym roku akademickim; analizę wyników ankiet studenckich na wszystkich poziomach kształcenia oraz dotyczących oceny jakości oraz protokołów hospitacji.

Zasady projektowania programu kształcenia dla wszystkich kierunków studiów, w tym wizytowanego określa Uchwała Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego z lutego 2017 r. obejmująca szczegółowy zakres programu studiów dla kierunku studiów, poziomu i profilu kształcenia, np. formę studiów, liczbę semestrów i liczbę punktów ECTS konieczną do uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia; moduły zajęć – zajęcia lub grupy zajęć – wraz z przypisaniem do każdego modułu efektami kształcenia oraz treści programowych, form i metod kształcenia, zapewniających osiągnięcie tych efektów, a także liczby punktów ECTS; sposoby weryfikacji i oceny osiągania przez studenta zakładanych efektów kształcenia; łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów, liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z obszarów nauk humanistycznych lub nauk społecznych, wymiar, zasady, formę odbywania, a także łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach praktyk zawodowych.

Efekty kształcenia dla kierunku „biologia człowieka” zatwierdził Senat Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu (ostatnia zmiana przyjęta została na mocy Uchwały Senatu z maja 2017 r. i dotyczyła dostosowania do PRK). Za projektowanie programu kształcenia dla wizytowanego kierunku, a także jego analizę oraz weryfikację odpowiedzialna jest Komisja Programowa. W procesie monitorowania i dokonywania zmian w programie kształcenia uczestniczą jako interesariusze wewnątrzni nauczyciele akademicy, przedstawiciele studentów, natomiast jako interesariusze zewnętrzni: członkowie utworzonej w styczniu 2013 r. Wydziałowej Rady Biznesu na Wydziale Biologii i Hodowli Zwierząt. Największy wpływ na ostateczny kształt zmian przekazanych w drodze konsultacji mają jednak zawsze nauczyciele akademicy. Zmiany w programie, wprowadzanie nowych przedmiotów szczególnie fakultatywnych, zgodność sylabusów z efektami kształcenia monitoruje Kierunkowa Komisja ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Stałe monitorowanie powoduje ciągłą analizę procesu kształcenia oraz wdrażanie zmian uzasadnionych jej wynikami, które mogą wpłynąć na podniesienie poziomu kształcenia. Podczas monitorowania i okresowego przeglądu programów kształcenia ocenie podlegają efekty kształcenia, treści programowe, sekwencja przedmiotów, formy kształcenia oraz specjalności dyplomowania. W programie kształcenia uwzględniana jest ocena zajęć dydaktycznych sformułowana w ankietach studenckich oraz ocena studiów przez absolwentów bezpośrednio po ich ukończeniu. Monitorowanie programu kształcenia odbywa się głównie

przez analizę przydatności przedmiotów do kontynuacji na poziomie studiów II st. realizowanych obecnie na specjalności Biologia człowieka prowadzonej w ramach kierunku „biologia”. Monitorowanie dotyczy też doboru kadry zaangażowanej w proces kształcenia na wizytowanym kierunku studiów, dokonuje się też poprzez współpracę z interesariuszami zewnętrznymi i wewnętrznymi (m.in. praktyki, poprzez zajęcia terenowe) oraz stosowanie procedury oceny programu kształcenia (ocena programów przedmiotów na podstawie sylabusów).

W efekcie działań monitorujących Rada Programowa kierunku zasugerowała m.in. zmianę sekwencji przedmiotów (*Anatomia funkcjonalna człowieka, Antropometria i antroposkopia*), wprowadzenie nowych przedmiotów (*Rachunek prawdopodobieństwa*), zwiększenia wymiaru godzin (*Fizjologia człowieka*), zmniejszenia wymiaru godzin zajęć przy weryfikacji niektórych treści programowych (*Antropologia ogólna*), a także zmian w sylabusach dla przedmiotu *Zoologia*. Program kształcenia kierunku podlega też zmianom m.in. na wniosek studentów: przedmioty: *Anatomię funkcjonalną człowieka* oraz *Biologię i histologię komórki* prowadzi się obecnie na dwóch kolejnych semestrach; zamiast przedmiotu *Muzealnictwo* wprowadzono *Dziedzictwo kulturowe z elementami muzealnictwa*; zmniejszono wymiar godzin z przedmiotu *Antropologia ogólna*, a *Podstawy statystyki* przeniesiono na I sem. Studenci zgłosili ponadto prośbę o wprowadzenie przedmiotu fakultatywnego pn. *Preparatyka zwierząt* – przedmiot ten od bieżącego roku akademickiego prowadzony będzie na IV semestrze studiów. Zgodnie z sugestią współpracujących na kierunku interesariuszy zewnętrznych (przedsiębiorców z firm archeologicznych) wprowadzono m.in. przedmiot obligatoryjny *Archeologia*, a następnie jako przedmioty fakultatywne: *Archeologię kryminalistyczną, Dziedzictwo kulturowe i muzealnictwo, Antropologię kulturową*.

Współpracujący z Wydziałem interesariusze zewnętrzni formułują oczekiwania względem absolwentów wizytowanego kierunku dotyczące wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Wpływ interesariuszy zewnętrznych na doskonalenie i realizację programu kształcenia odbywa się w zakresie organizacji i prowadzenia studenckich praktyk zawodowych, instytucje wspierają również studentów przy opracowywaniu prac dyplomowych (np. Prokuratura w Zgorzelcu, Pracownia archeologiczna ANTIQUA, Szpital Powiatowy w Ostrowie Wielkopolskim, Ośrodek Zaburzeń Snu we Wrocławiu, Sanepid we Wrocławiu), przedstawiciele otoczenia prowadzą ponadto zajęcia na wizytowanym kierunku studiów (np. z przedmiotów: *Archeologia w badaniach kryminalistycznych, Antropologia kultury*). Pracownicy wrocławskiego ZOO zapraszani na gościnne wykłady mają równocześnie wpływ na kształtowanie treści przedmiotu *Prymatologia*, którego praktyczna część odbywa się w Ogrodzie Zoologicznym. Wpływ na proces kształcenia, w tym projektowanie efektów kształcenia odbywa się również przy uwzględnieniu opinii uzyskanych od pracodawców, u których studenci odbywają praktykę. Weryfikacja wybranych efektów kształcenia oraz ich modyfikacja odbywa się w oparciu o zajęcia praktyczne realizowane w zakładach i przedsiębiorstwach produkcyjnych. Wsparcie od przedstawicieli otoczenia otrzymuje też działające w ramach wizytowanego kierunku studenckie koło naukowe Antropologów „Juvenis”.

Na Wydziale prowadzi się również corocznie systemową analizę osiągania efektów kształcenia, która dokonywana jest przede wszystkim w oparciu o opinie nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe oraz o okresową analizę rozkładu ocen z zajęć,

praktyk zawodowych, a także procesu dyplomowania. Prowadzona jest także analiza przyczyn odsiewu, której wyniki również podlegają dyskusjom w ramach gremiów jakościowych. Monitorowaniu jakości kształcenia służy semestralna studencka ocena realizacji przedmiotu i osób prowadzących zajęcia dydaktyczne. W ankiecie studenci oceniają warunki realizacji przedmiotu, wpływ wcześniej odbytych zajęć na przygotowanie do realizacji przedmiotów, zalecaną literaturę i materiały pomocnicze, a także sposób prezentowania nauczanych treści, postawę prowadzących wobec studenta, umiejętności prowadzących do zainteresowania przedmiotem (wykłady) oraz obiektywizm prowadzących przy kontroli rezultatów prac studenckich (ćwiczenia). Wyniki ankiet analizowane przez Wydziałowy Zespół do Prowadzenia Ankietyzacji Studentów mogą stanowić podstawę do weryfikacji planu i programu kształcenia na kierunku.

Prawidłowość konstrukcji programu oceniana jest też w ramach WSZJK na podstawie ankiet wypełnianych przez absolwentów bezpośrednio po egzaminie dyplomowym. Przykładowo na pytanie dotyczące konstrukcji programu studiów ok. 92 % respondentów odpowiedziało pozytywnie, natomiast czas przewidziany w programie studiów na realizację pracy dyplomowej i wymiar godzin zajęć praktycznych pozytywnie oceniło odpowiednio 98 i 73,5 % osób.

W Uniwersytecie Przyrodniczym od 2013 r. prowadzony jest uczelniany monitoring losów absolwentów. Badania te wprawdzie były dwukrotnie przeprowadzone na razie jednak nie objęły absolwentów kierunku „biologia człowieka” (1. rocznik absolwentów pojawił się w r.a. 2016/2017).

W opracowywanym co roku sprawozdaniu Komisji Wydziałowej z realizacji zadań w zakresie jakości kształcenia na Wydziale Biologii i Hodowli Zwierząt, prezentowana jest analiza SWOT, uwzględniająca mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia. Na podstawie powyższej analizy proponowane są korekty programów studiów i liczby punktów ECTS, co umożliwi w sposób ciągły doskonalenie i modyfikację procesu kształcenia.

We wnioskach obejmujących ‘działania naprawcze’ sformułowane w rocznym sprawozdaniu Komisji Wydziałowej dotyczącym realizacji zadań w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2015/2016 wskazuje się potrzebę zwiększenia i utrzymania kontaktu z absolwentami poszczególnych kierunków studiów poprzez zapraszanie ich do uczestnictwa w życiu WBiHZ, posiedzeniach naukowych i spotkaniach ze studentami. Podczas wizytacji nie wskazano jednak sposobu wykorzystania wyników badania.

Należy zauważyć, że w wyniku analizy działań związanych z procesem kształcenia dokonanej przez Zespół Oceniający stwierdzono następujące uchybienia, które pomimo zorganizowanego na Wydziale wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia nie zostały przez Jednostkę zdiagnozowane, m.in.: konieczność korekty kierunkowych efektów kształcenia, weryfikacja kilku realizowanych przedmiotów programu biologia człowieka (zarówno pod kątem doboru przedmiotów, jak i nakładu godzinowego) z uwzględnieniem koncepcji kształcenia, weryfikacja efektów przedmiotowych i ich przypisania do efektów kierunkowych.

3.2. Dostęp do planów studiów i programów kształcenia studenci wszystkich kierunków prowadzonych na Wydziale Biologii i Hodowli Zwierząt, w tym wizytowanego „biologia człowieka” mają poprzez stronę internetową Wydziału oraz Uczelni. Wersja uproszczona

sylabusów dostępna jest dla studentów i kandydatów na studia na stronie internetowej, natomiast do pełnej wersji kart przedmiotów studenci mają wgląd w dziekanacie Wydziału. Podczas wizytacji uzyskano informację, że w najbliższym czasie planowane jest udostępnienie pełnych wersji sylabusów poprzez platformę elektroniczną USOS. Na stronie internetowej Wydziału dostępne są też dokumenty i informacje m.in. takie jak: Strategia Rozwoju Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt na lata 2016-2020, zasady, tryb i procedurę potwierdzenia efektów uczenia się, Kodeks etyki studenta, Kalendarz akademicki, plany zajęć, plany studiów dla poszczególnych roczników studentów „biologii człowieka”, informacje dotyczące immatrykulacji i absolutorium, rekrutacji na studia, praktyk zawodowych i procesu dyplomowania, pomocy materialnej dla studentów, programów wymiany studenckich, studenckich kół naukowych, konferencji oraz kursów organizowanych przez WBiHZ. Strona Jednostki zawiera ponadto wzór ankiety oraz listę z kilku lat najlepiej ocenionych wykładowców Wydziału na poszczególnych kierunkach studiów, informacje nt. pracy dziekanatu (godziny dostępności oraz nazwiska i dane kontaktowe osób zajmujących się poszczególnymi kierunkami studiów).

W ramach działań doskonalących na Wydziale organizowane są seminaria, spotkania informacyjne, m.in. dla nowo przyjętych studentów. Na pierwszych zajęciach studenci informowani są przez nauczycieli akademickich o trybie zaliczenia przedmiotu, sposobach sprawdzania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, a także o sposobie prowadzenia zajęć (zajęcia laboratoryjne, w terenie etc.). Kwestie związane z praktykami omawiane są co roku na spotkaniach ze studentami organizowanymi przez koordynatora praktyki. W czasie tzw. *Wolnego dnia dziekańskiego* prezentowane są i omawiane zasady obowiązujące podczas studiowania, Regulamin studiów, zasady otrzymywania pomocy materialnej etc.

Ocena przepływu informacji dokonywana jest w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia poprzez ankietę wypełnianą przez absolwentów. W raporcie rocznym za r.a. 2016/2017 aspekt ten oceniony został przez absolwentów kierunku „biologia człowieka” bardzo wysoko (ok. 92 % ocen pozytywnych).

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Wewnętrzny System zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale Biologii i Hodowli Zwierząt Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu obejmuje wszystkie formy kształcenia i obszary ważne dla jakości kształcenia, w tym dotyczące projektowania, zatwierdzania i monitorowania efektów kształcenia. Zapewniony jest udział kadry akademickiej oraz studentów w procesie określania efektów kształcenia; prowadzona współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym zapewnia udział w powyższym procesie interesariuszy zewnętrznych. W ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia monitoruje się stopień osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Monitorowanie programu kształcenia prowadzone jest na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia. Podejmuje się systematyczne działania umożliwiające ocenę przyjętych sposobów weryfikacji osiągniętych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć. Ścisła współpraca z interesariuszami zewnętrznymi umożliwia monitorowanie oczekiwań rynku pracy, co pozwala na doskonalenie programu kształcenia. Dotychczas brak jest wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów będących podstawą oceny rynkowej przydatności efektów kształcenia i ich doskonalenia, bowiem pierwsi absolwenci kierunku

pojawił się w ubiegłym roku kalendarzowym. Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej oraz zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie kształcenia i realizacji procesu kształcenia prowadzonego na Wydziale Biologii i Hodowli Zwierząt. Ocena publicznego dostępu do informacji prowadzona jest w Uczelni, a także na Wydziale, co pozwala podjąć skuteczne działania służące podnoszeniu jego jakości, w oparciu o potrzeby odbiorców.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

Zaleca się zwiększenie działań usprawniających monitorowanie procesu programu kształcenia.

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia

- 4.1. Liczba, dorobek naukowy/artystyczny oraz kompetencje dydaktyczne kadry
- 4.2. Obsada zajęć dydaktycznych
- 4.3. Rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

4.1. Kadra naukowo-dydaktyczna prowadząca zajęcia dydaktyczne na kierunku Biologia człowieka UP liczy łącznie 29 osób, w tym 6 osób z tytułem naukowym profesora, 9 osób ze stopniem doktora habilitowanego oraz 14 osób ze stopniem doktora. Minimum kadrowe zaproponowane przez Uczelnię stanowi 12 nauczycieli akademickich, w tym 6 osób ze stopniem naukowym doktora habilitowanego oraz 6 ze stopniem naukowym doktora. Są to specjaliści reprezentujący obszar nauk przyrodniczych, dziedzinę nauk biologicznych, dyscyplinę biologia. Biorąc pod uwagę dorobek naukowy tych osób, ZO PKA do minimum kadrowego zaliczył 12 osób, w tym 6 samodzielnych nauczycieli akademickich posiadających dorobek naukowy w obszarze nauk przyrodniczych, dziedzinie nauk biologicznych, dyscyplinie biologia. Bogate spektrum specjalności naukowych reprezentowanych przez osoby należące do minimum kadrowego oraz przez osoby prowadzące zajęcia na ocenianym kierunku, umożliwia prowadzenie zajęć dydaktycznych na wysokim poziomie merytorycznym oraz wieloaspektowych badań naukowych. Osoby spoza minimum kadrowego prowadzące zajęcia na ocenianym kierunku to przedstawiciele wielu dziedzin i specjalności naukowych, m.in. w obszarze nauk przyrodniczych (biologia, zoologia, biotechnologia, biochemia, biofizyka), nauk społecznych (pedagogika), nauk prawnych (prawo), nauk humanistycznych (archeologia), nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych (agronomia, zootechnika), nauk technicznych (inżynieria środowiska), nauk ekonomicznych (ekonomika i organizacja gospodarki żywnościowej). W opinii ZO dorobek naukowy oraz bogate spektrum specjalności naukowych kadry prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku, umożliwi realizację zakładanych efektów kształcenia, zwłaszcza po ich przeformułowaniu. W latach 2012-2017 pracownicy opublikowali 198 prac eksperymentalnych, z których 141 ukazało się w czasopiśmie z listy JCR (o liczbie punktów oraz 65 rozdziałów w monografiach i 12 podręczników). Dynamika uzyskiwania stopni naukowych gwarantuje prawidłowy rozwój kadry naukowo-dydaktycznej. Wszystkie osoby zaliczone do minimum kadrowego spełniają

warunki ujęte w (Dz. U. z 2014 r., poz. 1370, § 12 ust. 1 ww. rozporządzenia). Pracownicy Wydziału uczestniczą w realizacji 4 projektów finansowanych przez NCBiR (2), NCN, MNiSW oraz 1 projektu współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgenicznej. Pracownicy są też opiekunami studentów - beneficjentów projektu naukowego (Program Operacyjny Inteligentny Rozwój na lata 2014-2020) oraz Diamentowego Grantu. Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe, do liczby studentów kierunku (1:19) spełnia wymagania § 17 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r., poz. 1370).

4.2. Obsada zajęć dydaktycznych i kompetencje kadry są prawidłowe, ponieważ dorobek publikacyjny, struktura kwalifikacji oraz kompetencje osób prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. Pracownicy są zaangażowani w doskonalenie procesu dydaktycznego i podnoszenie jakości zajęć dydaktycznych. Wyniki badań pracowników wykorzystywane są w procesie dydaktycznym. Są autorami podręczników (5), skryptów (4) oraz programów komputerowych (1) wspomagających i uzupełniających proces kształcenia. Doświadczenie naukowo-dydaktyczne nauczycieli znajduje odzwierciedlenie w realizowanym programie nauczania. Hospitacje przeprowadzone podczas przez ZO PKA podczas wizytacji potwierdziły wysoką ocenę metod dydaktycznych stosowanych przez kadrę dydaktyczną tego kierunku. W opinii ZO metody dydaktyczne stosowane przez kadrę prowadzącą zajęcia na ocenianym kierunku są adekwatne do realizowanych treści kształcenia i osiągania przez studentów zakładanych efektów kształcenia. Dzięki zaangażowaniu nauczycieli studenci mogą brać aktywny udział w badaniach prowadzonych na Wydziale. Tematyka badań poszczególnych pracowników, często wiąże się z tematyką prac dyplomowych. W roku 2016-2017 studenci, dzięki możliwości współuczestniczenia w badaniach, mogli zaprezentować wyniki tej współpracy na konferencjach krajowych i zagranicznych (10) oraz je opublikować (8 publikacji w czasopiśmie z listy JCR).

4.3. Polityka kadrowa WBiHZ podlega procedurom ogólnouczelnianym. Ukierunkowana jest przede wszystkim na rozwój naukowy i dydaktyczny pracowników. Każda jednostka organizacyjna Wydziału posiada określoną specyfikę badawczą, stosowane są jednak podobne metody aktywizacji oceny działalności naukowej. Zasadą naczelną jest prowadzenie systematycznej oceny wyników działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej wszystkich pracowników. Działania te mają na celu wspieranie rozwoju i doskonalenia kadry najbardziej aktywnej naukowo, poprzez finansowanie kosztów przeprowadzania przewodów doktorskich, habilitacyjnych, przyznawanie stypendiów doktoranckich i habilitacyjnych, dofinansowanie publikacji w czasopiśmie z listy JCR, udziału w kursach specjalistycznych oraz obniżenie liczby dydaktycznych godzin ponadwymiarowych, w szczególności adiunktom posiadającym stopień naukowy doktora, w celu umożliwienia uzyskania habilitacji. Prowadzone są działania aktywizujące do pozyskiwania pozauczelnianych środków finansowych (granty NCN, NCBiR oraz z UE). Pracownikom naukowo-dydaktycznym najbardziej aktywnym naukowo, którzy uzyskali najwyższe oceny za wybitne osiągnięcia naukowe (najwyższa liczba punktów MNiSW za publikacje w czasopiśmie z listy JCR) przyznawany jest dodatek finansowy do pensji przez okres 1 lub 2 lat. W najbliższym roku

planowane jest nagradzanie pracowników również za szczególne osiągnięcia dydaktyczne, co będzie miało niewątpliwie wpływ na podniesienie jakości kształcenia. O skuteczności polityki kadrowej WBiHZ świadczy rozwój kadry. W analizowanym okresie 2012-2016 na Wydziale przeprowadzono 5 postępowań o nadanie tytułu profesora pracownikom Wydziału oraz 3 postępowania osobom spoza Wydziału, 8 pracowników Wydziału uzyskało stopień naukowy doktora habilitowanego (6 na Wydziale), 2 osoby poza Wydziałem. W latach 2012-2016 przeprowadzono 35 postępowań o nadanie stopnia naukowego doktora (promotorami byli pracownicy Wydziału). Postawą zatrudnienia nauczycieli akademickich są konkursy otwarte. Osoby ubiegające się o stanowisko adiunkta powinny znać język angielski na poziomie B2 i odbyć staż w zagranicznym ośrodku dydaktycznym (przed podjęciem zatrudnienia lub w okresie 2 pierwszych lat). W okresie 2012-2017 na Wydziale 7 osób uzyskało pracę na stanowisku asystenta, 17 na stanowisku adiunkta oraz 3 osoby na stanowisku adiunkta ze stopniem naukowym doktora habilitowanego.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Liczba pracowników minimum kadrowego oraz osób prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym Kierunku, ich dorobek naukowy pozwalają na realizację programu kształcenia. Minimum kadrowe dla kierunku biologia człowieka jest spełnione i obejmuje 12 nauczycieli akademickich, w tym 6 osób ze stopniem naukowym doktora habilitowanego oraz 6 nauczycieli ze stopniem naukowym doktora posiadających dorobek naukowy w obszarze nauk przyrodniczych, dziedzinie nauk biologicznych, w dyscyplinie biologia, do której odnoszą się efekty kształcenia. Obsada zajęć jest właściwa i nie budzi zastrzeżeń.

Dobre praktyki

brak

Zalecenia

Zwiększenie liczby publikacji w czasopismach z listy JCR przez osoby należące do minimum kadrowego.

Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Współpraca pracowników WBiHZ z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest ważnym elementem procesu kształcenia oraz badań naukowych. Polityka kształtowania współpracy z otoczeniem gospodarczym jest kompatybilna z działaniami innych kierunków studiów, np. kierunku biologia. Oceniany kierunek (biologia człowieka) jest bardzo „młody”, w związku z tym działania mające na celu nawiązywanie współpracy z otoczeniem gospodarczym w zakresie kształcenia są dopiero kształtowane i rozwijane. Głównym celem polityki kształtowania współpracy Wydziału z podmiotami gospodarczymi, innymi Uczelniami krajowymi i zagranicznymi oraz instytucjami naukowymi jest kształtowanie programu kształcenia. Na uwagę zasługuje współpraca Katedry Antropologii z Instytutem Włókiennictwa w Łodzi, przy realizacji projektu finansowanego przez NCBiR w ramach programu na rzecz bezpieczeństwa i obronności państwa, z Instytutem Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN we Wrocławiu, z ZOO Wrocław Sp. z o.o. a także Ogrodem Zoologicznym w Opolu.

Wymiernym efektem współpracy WBiHZ z podmiotami gospodarczymi jest nie tylko możliwość odbywania praktyk studenckich, korzyści naukowe i konsultacyjne, ale przede wszystkim korzyści dydaktyczne obejmujące realizację prac dyplomowych, polegające na wsparciu merytorycznym studentów przez pracowników podmiotów gospodarczych i możliwości wykorzystania specjalistycznej aparatury badawczej. Przykładem współpracy z otoczeniem gospodarczym jest umowa z Lasami Państwowymi, która umożliwia realizację projektu finansowanego przez NCN pt. „Mieszkańcy, kultura i środowisko przyrodnicze Górnych Łużyc na przykładzie badań mikroregionu osadniczego Tormersdorf-Toporów” oraz projektu „*Novo castro prope Tschirnen*. Uroczysko Nowoszów w Borach Dolnośląskich” finansowanego przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Współpraca z podmiotami społeczno-gospodarczymi oraz ośrodkami naukowymi umożliwia studentom Biologii człowieka nie tylko realizację praktyk studenckich, ale także prowadzenie badań naukowych. Pracownicy Katedry Antropologii w ramach współpracy z Uniwersytetem Medycznym im. Piastów Śląskich w Szczecinie realizują wspólne projekty badawcze, z Wydziałem Inżynierii Biomedycznej Politechniki Śląskiej w Zabrzu wspólne badania naukowe oraz granty NCN i NCBiR. Współpraca z Wydziałem Medycznym Uniwersytetu Wileńskiego obejmuje cykl wykładów dla studentów i pracowników oraz wspólne publikacje z listy JCR, podobnie jak współpraca z Wydziałem Medycznym Uniwersytetu w Adelajdzie, to cykl wykładów wygłoszonych przez specjalistów z Adelajdy. Kierunek biologia człowieka jako kierunek bardzo młody podejmuje szereg inicjatyw mających na celu wielopłaszczyznową współpracę z otoczeniem gospodarczym w sferze nauki i edukacji. Wydział uczestniczy w projekcie w ramach konkursu POWER, związku z organizacją staży dla studentów. Ważnym elementem współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia studentów kierunku Biologia człowieka jest realizacja prac dyplomowych. Prace dyplomowe realizowane są przy wsparciu pracowników i wykorzystaniu aparatury badawczej Politechniki Wrocławskiej.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Pomimo krótkiego okresu istnienia kierunku biologia człowieka na uwagę zasługuje mnogość inicjatyw zakończonych nawiązaniem współpracy z podmiotami społeczno-gospodarczymi i instytucjami naukowymi. Akcjonariusze zewnętrzni mają wpływ na kształtowanie programu studiów, poprzez weryfikację niektórych efektów kształcenia w oparciu o zdobywanie umiejętności praktycznych w zakładach i zakładach produkcyjnych, co wspomaga osiągnięcie przez studentów kierunku biologia człowieka zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzenie przez Jednostkę badań naukowych.

Dobre praktyki

Współpraca z podmiotami społeczno-gospodarczymi umożliwia podwyższenie jakości kształcenia, dzięki możliwości zdobycia umiejętności praktycznych oraz wiedzy merytorycznej.

Powiązanie tematyki prac dyplomowych i badań naukowych z potrzebami pracodawców.

Przekazywanie studentom praktycznych i teoretycznych doświadczeń zawodowych przez pracowników ZOO we Wrocławiu, m.in. podczas spotkań organizowanych przez studenckie koło naukowe.

Zalecenia

brak

Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Uczelnia stworzyła studentom kierunku biologia człowieka możliwość uczestniczenia w krajowych i międzynarodowych programach mobilności (Erasmus+) lub odbywania staży zagranicznych w ramach praktyk. Niestety żadna z tych form mobilności nie cieszy się zainteresowaniem ze strony studentów. Do tej pory żaden student ocenianego kierunku nie wyraził chęci skorzystania z oferty programu Erasmus+. Kierunek biologia człowieka istnieje dopiero 3 lata i jak dotąd nie udało się znaleźć parterów do takiej współpracy. Uniwersytety uczestniczące w programie Erasmus+ nie mają w ofercie dydaktycznej przedmiotów z zakresu antropologii fizycznej. Studenci nie są zatem zainteresowani uczestnictwem w wymianie międzynarodowej, ponieważ uważają ją za mało przydatną w swojej drodze zawodowej. W związku z brakiem zainteresowania studentów wymianą zagraniczną zorganizowano na WBiHZ seminarium i inne intensywne działania mające na celu propagowanie mobilności studentów. Mimo trudności pracownicy Wydziału starają się propagować wśród studentów ideę wyjazdów zagranicznych, zachęcając do podejmowania programów związanych z odbywaniem części kursu w uczelniach zagranicznych, a także korzystając z możliwości wyjazdów stażowych i naukowych w ramach środków KNOW. W ocenianym okresie pracownicy Katedry Antropologii uczestniczyli w międzynarodowych stażach: *Biological Anthropology and Comparative Anatomy Unit (University of Adelaide)*, Wydział Medyczny (Uniwersytet Wileński) oraz w szkoleniach: *Dipartimento di Beni Culturalis* w Rawenie (Włochy), *Paleopathological Museum* w Sabadel (Hiszpania). Wydział jest otwarty na wizyty gości z Uczelni zagranicznych. Łącznie w latach 2012-2016 WBiHZ gościł 44 osoby z zagranicy a 41 nauczycieli wzięło udział w stażach naukowych i szkoleniach (środki KNOW oraz program Fullbrighta). Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA wyrazili chęć realizacji zajęć dydaktycznych z języka angielskiego specjalistycznego, których obecnie nie ma w ofercie SJO skierowanej do studentów kierunku biologia człowieka. W ofercie dydaktycznej WBiHZ znajdują się zajęcia prowadzone w językach obcych, dostępne dla studentów ocenianego kierunku, ale zainteresowanie nimi jest niewielkie. Załedwie 3-letni okres istnienia ocenianego kierunku jest zbyt krótki, by dokonać rzetelnej oceny wpływu współpracy naukowej i dydaktycznej z instytucjami zagranicznymi na koncepcję kształcenia na tym kierunku, jego plany rozwojowe, umiejdzynarodowienie i działalność naukową.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Niewielkie zainteresowanie studentów wyjazdami w ramach programu Erasmus+ ma złożone przyczyny i wymaga bardziej aktywnych działań organizacyjnych i informacyjnych ze strony Wydziału. Jednostka w niewystarczającym stopniu promuje mobilność międzynarodową.

Dobre praktyki

brak

Zalecenia

- Podejmowanie bardziej efektywnych starań o stworzenie warunków umożliwiających mobilność pracowników i studentów w ramach międzynarodowych projektów edukacyjnych oraz badawczych, jak też w ramach podpisywanych umów bilateralnych z uczelniami zagranicznymi.
- Zwiększenie intensywności i zakresu działań promujących programy międzynarodowej mobilności studenckiej i wzmożenie aktywności programu Erasmus+ na WBiHZ lub powołanie koordynatora na poziomie Katedry Antropologii.
- Podnoszenie kwalifikacji językowych studentów, m.in. poprzez wprowadzenie w ramach odpowiednich modułów, w tym seminariów dyplomowych słownictwa specjalnościowego (w językach obcych), zmianę sposobu podziału na grupy zaawansowania z języka obcego (test poziomujący), umożliwienie wyboru przedmiotów prowadzonych w języku angielskim.

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia

- 7.1. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa
- 7.2. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne
- 7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

7.1. WBiHZ UP we Wrocławiu dysponuje bazą naukowo-dydaktyczną, o łącznej powierzchni użytkowej 1356,34 m², umożliwiającą realizację procesu kształcenia i prowadzenia badań naukowych. Baza lokalowa WBiHZ zlokalizowana jest w kompleksie (kampus Biskupin), w którym studenci i pracownicy mają do dyspozycji 3 sale wykładowe mogące pomieścić 70, 160 i 310 osób, 4 sale seminaryjne, 4 laboratoria, 16 audytoryjnych sal ćwiczeniowych. Trzy pracownie komputerowe (2 × 18 stanowisk) (1 × 22 stanowiska) umożliwiają prowadzenie zajęć wymagających wykorzystania sprzętu i oprogramowania komputerowego. Zajęcia z przedmiotów podstawowych odbywają się w salach i laboratoriach specjalistycznych innych wydziałów, jednostek międzywydziałowych oraz ogólnouczelnianych. Zajęcia z przedmiotów specjalistycznych dla studentów kierunku biologia człowieka odbywają się głównie w bazie dydaktycznej Katedry Antropologii, gdzie znajduje się sala wykładowa (160 osób), sala seminaryjna, dwie sale ćwiczeniowe (25 i 12 osób), sala wystawowa, pracownia laboratoryjna oraz sala do zajęć z antropomotoryki (pulsometry, ciśnieniomierze zegarowe, spirometr Spirolab3), somatometrii (antropometryczny sprzęt pomiarowy - antropometry, cyrkle suwakowe i kabląkowe, goniometry, dynamometr, suwmiarki, taśmy antropometryczne, mandibulometr, deski osteometryczne, fałdomierze) i pierwszej pomocy przedmedycznej (manekin do ćwiczeń z pierwszej pomocy przedmedycznej). Wszystkie sale wykładowe i seminaryjne wyposażone są w nowoczesny sprzęt audiowizualny. Laboratoria wyposażone są w nowoczesną aparaturę badawczo-pomiarową niezbędną do realizacji zadań wynikających z programu studiów oraz celów naukowych. Baza laboratoryjna umożliwia osiągnięcie przez

studentów zakładanych efektów kształcenia, a także zapewnia pełny dział w procesie kształcenia i prowadzenia badań studentom z niepełnosprawnym. Liczba i wyposażenie laboratoriów umożliwia realizację zajęć przewidzianych programem studiów, badania w ramach realizowanych prac dyplomowych oraz prowadzenie badań naukowych. Bardzo cennym wsparciem procesu dydaktycznego są bogate zbiory materiałów kostnych, kolekcji geologicznych, zoologicznych, modeli anatomicznych i preparatów histologicznych. Niezależnie od lokalizacji budynków Wydziału studenci mają swobodny dostęp do sieci Internet. Taką możliwość mają również we wszystkich domach studenckich UP. Tylko część bazy dydaktycznej WBiHZ dostosowana jest do potrzeb osób niepełnosprawnych (podjazdy, windy, WC). W miarę możliwości finansowych bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych są i będą sukcesywnie likwidowane. W roku akademickim 2016/2017 na WBiHZ studiowało 15 osób niepełnosprawnych (3 osoby z ocenianego kierunku), dlatego władze Wydziału dokładają wszelkich starań, by bazę dydaktyczną jak najlepiej dostosować do potrzeb tej grupy studentów. Wciąż jednak budynki, w których odbywają się zajęcia dydaktyczne nie są w pełni przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Nie wszystkie obiekty są wyposażone w podjazdy oraz windy dla osób z niepełnosprawnością narządu ruchu. W opinii studentów infrastruktura dydaktyczna wykorzystywana do prowadzenia kształcenia na ocenianym kierunku nie jest w pełni dostosowana do ich potrzeb, gdyż wielkość laboratoriów jest za mała w stosunku do liczby osób na zajęciach. Nie wszystkie laboratoria specjalistyczne są odpowiednio wyposażone, jednak w najbliższym czasie ma nastąpić uzupełnienie wyposażenia laboratoriów w kolejne oprogramowanie i sprzęt niezbędny do prowadzenia specjalistycznych zajęć dydaktycznych i badań naukowych, co przyczyni się do lepszego osiągania zakładanych efektów kształcenia. Zajęcia odbywają się także w salach i laboratoriach specjalistycznych ogólnouczelnianych, należących do innych wydziałów oraz jednostek międzywydziałowych. Na terenie Uczelni działa sieć Wi-Fi, jednakże nie we wszystkich obiektach. W opinii ZO wyposażenie bazy laboratoryjnej umożliwia osiągnięcie przez studentów efektów kształcenia zakładanych dla kierunku *biologia człowieka*.

7.2. Do dyspozycji studentów kierunku biologia człowieka pozostają zasoby - Biblioteki Głównej UP, Biblioteki Wydziałowej oraz biblioteki Katedry Antropologii. Katedra Antropologii posiada własne recenzowane czasopismo „*Monographs of Physical Anthropology*”, dostępne *on-line*. Zasoby Biblioteki Głównej to 222 628 woluminów książek, czasopism i zbiorów specjalnych z zakresu **biologii**, rolnictwa, weterynarii, zootechniki, technologii żywności, melioracji, inżynierii środowiska oraz dziedzin pokrewnych. Rocznie Biblioteka udostępnia studentom 72 000 woluminów. Biblioteka Główna posiada stały dostęp do zagranicznych i krajowych zasobów elektronicznych na bazie licencji wykupionych przez MNiSW. Studenci i pracownicy mają dostęp do bogatej oferty *e-Czasopism* (*Cambridge Journals, Elsevier Science Direct, Nature, JSTOR, Ebsco, JCR, Oxford University Press, Science, Springer, Taylor & Francis Online Journal Collections, Scopus, Wiley-Blackwell*) oraz dostęp *on-line* do bardzo bogatej oferty *e-Czasopism* polskich (145 pozycji). Dostęp do baz możliwy jest z komputerów sieci uczelnianej lub z komputerów domowych (*e-Źródłazdomu*). Na terenie Biblioteki Głównej działają trzy wypożyczalnie (miejscowa, międzybiblioteczna i ogólna), czytelnia czasopism oraz czytelnia pracy grupowej. Informacje o zasobach księgozbioru biblioteki dostępne są dla czytelników całodobowo – *catalog on-line*.

Zamawianie i prolongowanie wypożyczonych książek może odbywać się w sposób konwencjonalny lub przez sieć komputerową. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem oceniającym potwierdzili dostępność zalecanej przez nauczycieli akademickich literatury oraz godziny otwarcia biblioteki. W opinii ZO PKA Uczelnia zapewnia dostosowanie zasobów bibliotecznych, informacyjnych i edukacyjnych służących realizacji procesu kształcenia oraz prowadzeniu badań naukowych, w szczególności uzyskiwaniu efektów w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej. Zbiory biblioteczne zapewniają dostęp do literatury wskazanej w sylabusach realizowanych przedmiotów.

7.3. Baza dydaktyczna kierunku biologia człowieka (liczba pomieszczeń dydaktycznych, ich wyposażenie oraz zasoby materialne) w podstawowym stopniu pozwalają realizować program kształcenia. W miarę możliwości finansowych Władze WBiHZ inwestują w dodatkową infrastrukturę, co w dużej mierze jest odpowiedzią na zgłaszane przez studentów potrzeby (ankieta dotycząca oceny infrastruktury przez studentów). W ramach doskonalenia infrastruktury Katedry Antropologii podejmowane są działania mające na celu poprawę warunków lokalowych ocenianego kierunku oraz wyposażenie pracowni dydaktycznych i sal ćwiczeniowych w sprzęt laboratoryjny i aparaturę specjalistyczną nowszej generacji w celu podwyższenia jakości kształcenia studentów oraz większych możliwości prowadzenia badań naukowych. Dzięki nowej lokalizacji Katedry Antropologii (od 2016 r.) w nowych warunkach lokalowych powstały pracownie: osteologiczna, ergonomiczna i pracownia obrazowania 3D - wyposażonej w skaner światła strukturalnego i komputer sterujący z oprogramowaniem do tworzenia modeli 3D (*Smarttech 3DMeasure*). Dalsze plany rozwojowe WBiHZ przewidują zakup oprogramowania do tworzenia i obróbki modeli przestrzennych oraz analizatora składu ciała *InBody* do badania koordynacji wzrokowo-ruchowej, jako uzupełnienia aparatury badawczo-pomiarowej do pracowni ergonomicznej. Infrastruktura dydaktyczna, system biblioteczno-informatyczny oraz zasoby edukacyjne podlegają kompleksowej i wieloaspektowej ocenie, w odpowiedzi na sugestie i potrzeby zgłaszane przez studentów. Wyniki tej oceny wykorzystywane są przez władze WBiHZ do jej ustawicznego udoskonalania, modernizowania, uzupełniania i wszelkich działań rozwojowych. Studenci mają możliwość oceny infrastruktury dydaktycznej i naukowej za pomocą ankiet (od 2017 roku) lub zgłaszanie swoich uwag poprzez Wydziałowy Samorząd Studencki bezpośrednio do dziekana, prodziekanów, podczas Rady Wydziału lub Komisji Programowej ds. kierunku Biologia człowieka. Należy niezwłocznie podjąć działania mające na celu zabezpieczenie unikatowych zbiorów kosztnych, zlokalizowanych w Katedrze Antropologii.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Kierunek biologia człowieka funkcjonuje od roku akademickiego 2014/2015, ale na przestrzeni tak krótkiego okresu widać sukcesywny postęp w modernizacji sal dydaktycznych i pomieszczeń naukowych należących do Wydziału i wykorzystywanych w toku realizacji zajęć na tym kierunku. Na szczególne podkreślenie zasługują nowoczesnie wyposażane laboratoria, które będą umożliwiały studentom realizację ćwiczeń laboratoryjnych z wykorzystaniem najnowszych technik biologii molekularnej. Wielkość i charakter zmian dokonywana jest stosownie do możliwości finansowych Jednostki, a Uczelnia podejmuje działania mające na

celu modernizację infrastruktury. Aktualnie słabą stroną infrastruktury jest zbyt mała powierzchnia sal ćwiczeniowych i laboratoryjnych w stosunku do liczby studentów ocenianego kierunku uczestniczących w zajęciach. Budynki, w których odbywają się zajęcia dydaktyczne nie są w pełni przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Zajęcia audytoryjne natomiast odbywają się w bardzo dobrych warunkach. Jednostka zapewnia studentom kierunku biologia człowieka możliwość korzystania z infrastruktury uczelni poza godzinami zajęć, a także stały dostęp do zasobów bibliotecznych i informacyjnych. Mocną stroną ocenianego kierunku jest posiadanie bogatych zbiorów - materiałów kostnych, kolekcji geologicznych, zoologicznych, modeli anatomicznych i preparatów histologicznych, które zapewniają wysoką jakość zajęć dydaktycznych oraz tematyki prowadzonych badań naukowych. Na uznanie zasługuje baza biblioteczna i informatyczna. Plany Władz Jednostki dotyczące rozwoju infrastruktury przyczynią się usprawnienia realizowanego procesu kształcenia i osiągnięcia przez studentów założonych efektów kształcenia.

Dobre praktyki

Skuteczne działania umożliwiające zdobywanie środków na modernizację infrastruktury i wyposażenia naukowo-dydaktycznego, dzięki wykorzystaniu środków finansowych.

Bogate, unikatowe zbiory materiałów kostnych - studenci mają nieograniczoną możliwość korzystania z tych zbiorów do nauki własnej, prowadzenia badań naukowych i realizacji prac dyplomowych.

Zalecenia

- Umożliwienie studentom oceny zasobów bibliotecznych i informacyjnych w sposób sformalizowany, na przykład poprzez dodanie odpowiednich pytań do kwestionariusza oceny infrastruktury.
- Wyposażenie Biblioteki Głównej w drukarkę Braille'a.
- Zwiększenie dostępności niektórych pomieszczeń dydaktycznych dla osób niepełnosprawnych ruchowo.
- Podjęcie natychmiastowych działań mających na celu zabezpieczenie unikatowych zbiorów kostnych, zlokalizowanych w Katedrze Antropologii.
- Podjęcie działań mających na celu wyposażenie laboratoriów w sposób umożliwiający na naukę współczesnych technologii i metod wykorzystywanych w biologii molekularnej.

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia

8.1. Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągnięcia efektów kształcenia

8.2. Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

8.1. Na Wydziale Biologii i Hodowli Zwierząt Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu wdrożono system opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej studentów. Wydział zapewnia studentom wsparcie dydaktyczne udzielane przez nauczycieli akademickich. Studenci kierunku biologia człowieka mają możliwość odbywania konsultacji z nauczycielami

akademickimi podczas wyznaczonych dyżurów oraz za pośrednictwem poczty elektronicznej. Terminy dyżurów dostępne są online na stronie internetowej Katedry Antropologii. Konsultacje odbywają się również „na życzenie” studenta w dogodnych dla niego i nauczyciela akademickiego godzinach, co w opinii studentów jest rozwiązaniem dobrym. Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA przyznali, że dostępność nauczycieli akademickich jest dostosowana do ich potrzeb. Studenci mają dostęp do dodatkowych materiałów dydaktycznych i pomocy naukowych, które nauczyciele akademicy udostępniają za pośrednictwem poczty elektronicznej. Ponadto, wiele materiałów do zajęć jest dostępne dla studentów na stronie Katedry Antropologii - antropologia.upwr.edu.pl (np. karty pracy do przedmiotów Antropologia ogólna, Anatomia funkcjonalna człowieka). Osoby obecne na spotkaniu z ZO PKA wyraziły pozytywne opinie dotyczące wsparcia dydaktycznego udzielanego studentom przez nauczycieli akademickich. Informacje o realizowanych przedmiotach znajdują się w kartach przedmiotów, które zawierają wymagania wstępne, opis przedmiotu, treści kształcenia, efekty kształcenia, sposób ustalenia oceny łącznej z przedmiotu, literaturę oraz opis szczegółowej tematyki zajęć. Nauczyciele akademicy prezentują ich treść podczas pierwszych zajęć, są one również dostępne online na stronie internetowej Katedry Antropologii. Przyjęte kryteria oceniania w opinii studentów są zrozumiałe i przejrzyste. Studenci są zadowoleni z podejścia nauczycieli akademickich do zajęć oraz z obowiązującego sposobu oceniania. Doskonalenia wymaga system USOS, który w opinii studentów nie funkcjonuje prawidłowo - występują problemy z zapisami na zajęcia, zdarzają się również przypadki, w których system wskazuje dany przedmiot jako niezaliczony, mimo zaliczenia go przez studenta. Władze Wydziału przyznały, że system USOS nadal jest na etapie wdrażania, co powoduje występowanie różnorodnych błędów. Na WBiHZ opiekę dydaktyczną sprawuje również Prodziekan kierunku biologia i biologia człowieka, który poprzez indywidualne i grupowe spotkania ze studentami poznaje ich potrzeby i oczekiwania. Dodatkowo, regularnie organizowane są spotkania ze starostami grup, podczas których mogą oni zgłaszać wszelkie zastrzeżenia i potrzeby. Studenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym stwierdzili, że otrzymują rzeczywiste wsparcie, zarówno od nauczycieli akademickich, jak i od Prodziekana kierunku biologia i biologia człowieka. W ramach wdrożenia nowych studentów w proces studiowania Wydział organizuje dni wstępne podczas, których studenci przechodzą szkolenie BHP oraz są informowania o rodzajach wsparcia oraz możliwościach dodatkowych aktywności na Wydziale. Dodatkowo, każdy student otrzymuje „Kalendarz studencki”, który zawiera informacje dotyczące uczelni, mapę kampusu, regulamin studiów, informacje o pomocy materialnej oraz ofertę dodatkowych aktywności oferowanych przez uczelnię.

Wszystkich niezbędnych informacji w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym udziela studentom bardzo sprawnie działający dziekanat. Godziny pracy dziekanatu dostosowane są do potrzeb studentów kierunku biologia człowieka. Osoby obecne na spotkaniu z Zespołem oceniającym wyraziły pozytywną opinię dotyczącą pracowników dziekanatu oraz ich dostępności. Dodatkowo każda grupa posiada swojego starostę, który pełni funkcję pośrednika w kontaktach pomiędzy Władzami Wydziału i studentami. Studenci zgłaszają wszystkie sprawy i problemy za pośrednictwem starosty lub osobiście w dziekanacie, w ich opinii taki system jest efektywny i odpowiada ich potrzebom.

W ramach wsparcia materialnego studenci mogą wnioskować o przyznanie wszystkich świadczeń wskazanych w art. 173 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Przyznawaniem

stypendiów zajmują się komisja stypendialna, w której znajdują się przedstawiciele studentów. Wszystkich niezbędnych informacji związanych z pomocą materialną udzielają pracownicy dziekanatu. Osoby obecne na spotkaniu z zespołem oceniającym pozytywnie zaopiniowały system przyznawania pomocy materialnej i dostępność osób odpowiedzialnych za proces przyznawania stypendiów. System pomocy materialnej oferowany studentom jest przejrzysty, nie występują opóźnienia w wypłacie świadczeń dla studentów. Podczas spotkania z ZO PKA studenci przyznali, że system stypendialny jest dla nich motywacją do osiągania lepszych wyników w nauce.

Wydział skutecznie wspiera studentów w kontaktach z otoczeniem społecznym i gospodarczym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy. W Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu funkcjonuje Biuro Karier, które zajmuje się gromadzeniem ofert pracy i praktyk dla studentów, doradztwem zawodowym, prowadzeniem warsztatów i szkoleń, organizowaniem spotkań z pracodawcami oraz prezentacji firm na uczelni. Podczas spotkania z ZO PKA studenci przyznali jednak, że nie wiedzą o możliwościach wsparcia oferowanych przez Biuro Karier.

Studenci kierunku biologia człowieka uczestniczą w obowiązkowych praktykach. Czas trwania studenckich praktyk zawodowych na studiach pierwszego stopnia wynosi 160 godzin. Na wydziale funkcjonuje Pełnomocnik Dziekana ds. praktyk, który przygotowuje umowy lub porozumienia z pracodawcami oraz skierowania na praktyki. Co roku organizowane jest spotkanie, podczas którego studenci II roku zapoznawani są z zasadami organizacji praktyk, a także informowani są o miejscach, w których mogą je realizować. Jednostka wspiera również studentów w poszukiwaniu miejsca praktyk. Wydział współpracuje z 13 instytucjami w zakresie praktyk zawodowych. Podczas spotkania z zespołem oceniającym studenci stwierdzili, że praktyka zawodowa spełnia ich oczekiwania, a proces organizacji praktyk działa poprawnie.

W Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu osobą odpowiedzialną za wsparcie studentów z niepełnosprawnościami jest pełnomocnik Rektora ds. osób niepełnosprawnych. W celu ułatwienia osobom z niepełnosprawnościami funkcjonowania w życiu studenckim, na uczelni powołano Klub Studentów Niepełnosprawnych (KSN), którego głównym celem jest wzajemna pomoc oraz wsparcie i wymiana doświadczeń pomiędzy studentami. Na Wydziale Biologii i Hodowli Zwierząt osobami odpowiedzialnymi za wsparcie studentów z niepełnosprawnościami są pracownicy dziekanatu. Uczelnia zapewnia studentom z niepełnosprawnościami wsparcie w sferze dydaktycznej oraz materialnej. Studenci z niepełnosprawnościami mogą liczyć na Indywidualną Organizację Studiów, szczególne warunki uczestnictwa w zajęciach oraz indywidualne formy i terminy ich zaliczania, indywidualne programy kształcenia, pierwszeństwo w zapisach na zajęcia i w wyborze grup zajęciowych, indywidualne warunki korzystania z bibliotek, pomoc w pozyskiwaniu materiałów dydaktycznych i sprzętu niezbędnego do studiowania, indywidualne konsultacje, pozwolenia na używanie na zajęciach środków wspomagających proces kształcenia, np. urządzeń rejestrujących, a także na wsparcie asystenta. Zgodnie z regulaminem pomocy materialnej studenci posiadający orzeczenie o niepełnosprawności mogą otrzymać stypendium specjalne dla osób z niepełnosprawnościami. Uczelnia bada potrzeby studentów z niepełnosprawnościami w sposób sformalizowany, w postaci ankiety dostępnej online. Ankieta potrzeb studentów i doktorantów niepełnosprawnych umożliwia studentom ocenianie oferowanych form wsparcia oraz wyrażenia opinii dotyczącej oczekiwanej pomocy.

8.2. W ocenianej Jednostce bardzo dużą wagę przywiązuje się do wspierania studentów w procesie uczenia się. Nauczyciele akademicy pełnią dyżury konsultacyjne (informacje o godzinach dyżurów powinny być podane dla każdego pracownika prowadzącego zajęcia na stronie internetowej, tak jak zrobiono to na stronie Katedry Antropologii). Pracownicy przekazują studentom materiały ułatwiające zaliczanie ćwiczeń i wykładów w formie drukowanej bądź elektronicznej, np. karty pracy do przedmiotów Antropologia ogólna, Anatomia funkcjonalna człowieka, czy elektroniczną wersję skryptu do przedmiotu Antropologia ogólna. Takie systemy wspierania studentów, jakie zostały wdrożone w Katedrze Antropologii powinny być przykładem do naśladowania dla innych katedr.

Na Wydziale Biologii i Hodowli Zwierząt funkcjonuje 13 kół naukowych, do których przynależność uzależniona jest od zainteresowań studenta. Studenci kierunku biologia człowieka aktywnie działają w Studenckim Kole Naukowym Antropologów "Juvenis". Wydział zapewnia członkom kół naukowych wsparcie finansowe i merytoryczne. Koło naukowe Antropologów "Juvenis" realizuje projekty mające na celu nawiązanie współpracy ze środowiskiem społeczno-gospodarczym, organizuje konferencje, a także uczestniczy w wyjazdach naukowych. Efektem działań koła jest możliwość zdobywania i pogłębiania wiedzy, zarówno jego członków jak i studentów kierunku biologia człowieka. Podczas spotkania z zespołem oceniającym członkowie kół naukowych pozytywnie zaopiniowali wsparcie merytoryczne oraz finansowe zapewniane przez Wydział.

Na Wydziale Biologii i Hodowli Zwierząt Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu funkcjonuje Wydziałowy Samorząd Studencki, który realizuje projekty o charakterze kulturowym, integracyjnym i rozrywkowym oraz uczestniczy w działaniach organów kolegiatny Wydziału. Przedstawiciele Samorządu obecni na spotkaniu z ZO PKA przyznali, że mają zapewnione odpowiednie wsparcie ze strony Władz Wydziału. Mogą oni korzystać z infrastruktury Uczelni, mają zapewnione biuro oraz środki finansowe na działalność. W ramach kontaktów ze środowiskiem naukowym z kraju i z zagranicy na uczelni odbywają się wydarzenia o charakterze naukowym, np. Międzynarodowa Konferencja Studenckich Kół Naukowych, Dzień Aktywności Studenckiej, Dni Przyrodnika, Szalona Studencka Noc Naukowa. Studenci kierunku biologia człowieka mają również możliwości rozwijania swoich zainteresowań pozanaukowych. W Uczelni działa Akademicki Związek Sportowy, Erasmus Student Network, Akademicki Zespół Pieśni i Tańca, Akademicki Klub Tańca Towarzyskiego „MENADA”, Chór Akademicki, Studencki Klub Honorowych Dawców Krwi Polskiego Czerwonego Krzyża „PIJAFKA”, Akademicki Klub Turystyczny, Klub Gier Planszowych, a także Klub Teatralno-Filmowy „Na Grunwaldzkim”.

Skuteczność systemu wsparcia dydaktycznego dla studentów jest systematycznie badana. W ramach ankiety oceny zajęć dydaktycznych i prowadzącego zajęcia studenci wyrażają opinię dotyczącą nauczycieli akademickich oraz udostępnianych materiałów dydaktycznych. Badanie skuteczności systemu wsparcia administracyjnego dla studentów ma charakter nieformalny. Studenci mogą wyrażać swoje opinie oraz zgłaszać ewentualne uwagi dotyczące obsługi administracyjnej poprzez starostów oraz bezpośrednio do Władz Wydziału. Władze Wydziału systematycznie i skutecznie współpracują z Wydziałowym Samorządem Studenckim, kołami naukowymi i innymi organizacjami studenckimi w celu zapewnienia im możliwie najlepszych warunków studiowania.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

System opieki dydaktycznej, naukowej i materialnej jest dostosowany do potrzeb studentów Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu. Studenci mogą liczyć na wsparcie dydaktyczne ze strony nauczycieli akademickich. Niezbędne wsparcie związane z tokiem studiów studenci otrzymują od pracowników dziekanatu oraz Prodziekana kierunku biologia i biologia człowieka, którego pracę bardzo doceniają. Doskonalenia wymaga system USOS, który w opinii studentów nie funkcjonuje prawidłowo. Na uczelni działa efektywny system pomocy materialnej. Podczas spotkania z zespołem oceniającym studenci przyznali, że system stypendialny jest dla nich motywacją do osiągania lepszych wyników w nauce. Na Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu funkcjonuje Biuro Karier, którego celem jest gromadzenie ofert pracy i praktyk dla studentów, doradztwo zawodowe, prowadzenie warsztatów i szkoleń, organizowanie spotkań z pracodawcami oraz prezentacja firm na uczelni. Podczas spotkania z zespołem oceniającym studenci przyznali, że nie wiedzą o możliwościach wsparcia oferowanych przez Biuro Karier. Studenci kierunku biologia człowieka uczestniczą w obowiązkowych praktykach zawodowych. W ich opinii proces organizacji praktyk działa poprawnie. Jednostka zapewnia studentom z niepełnosprawnościami wsparcie dydaktyczne oraz materialne. Osoby z niepełnosprawnościami mogą liczyć na wsparcie pełnomocnika Rektora ds. osób niepełnosprawnych, Klubu Studentów Niepełnosprawnych, a także pracowników dziekanatu. Na Wydziale Biologii i Hodowli Zwierząt działają studenckie koła naukowe, a ich członkowie mają zapewnione wsparcie finansowe i merytoryczne. Władze Wydziału wspierają Wydziałowy Samorząd Studencki, który realizuje projekty o charakterze kulturowym, integracyjnym oraz rozrywkowym, a także uczestniczy w działaniach organów kolejalny Wydziału. Studenci kierunku biologia człowieka uczestniczą w badaniach naukowych oraz konferencjach. Skuteczność systemu wsparcia dydaktycznego dla studentów jest systematycznie badana w ramach ankiety oceny zajęć dydaktycznych i prowadzącego zajęcia. Badanie skuteczności systemu wsparcia administracyjnego dla studentów ma charakter nieformalny, studenci mogą zgłaszać ewentualne zastrzeżenia do Władz Wydziału.

Dobre praktyki

Każdy student otrzymuje „Kalendarz studencki”, który zawiera informacje dotyczące uczelni, mapę kampusu, regulamin studiów, informacje o pomocy materialnej oraz ofertę dodatkowych aktywności oferowanych przez Uczelnię.

Zalecenia

- Zaleca się zintensyfikowanie działań mających na celu poprawę działania systemu USOS oraz wyeliminowanie problemów z zapisami na zajęcia oraz z wpisami ocen
- Zaleca się respektowanie obowiązujących terminów uzupełniania systemu USOS przez wszystkich uczestników procesu kształcenia.
- Zaleca się umożliwienie studentom oceny obsługi administracyjnej w sposób sformalizowany, za pomocą odpowiedniej ankiety.

8. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny.

Nie dotyczy - była to pierwsza ocena kierunku biologia człowieka przeprowadzona przez Polską Komisję Akredytacyjną.